

TOOLISTEATER

Nr. 2

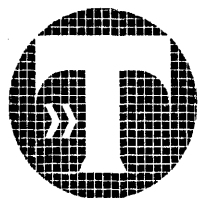
DETSEMBER 1936

HIND 15 SENTI
KOOS KAVAGA 20 SENTI

Sisu:

	Lhk.
Bernhard Linde. Rahvuslikkuse teooria ja praktika	65
Artur Adson. Teater ja kirjanik	69
Leo Soonberg, Kutseline ja „kutseta“ näitleja	71
Oskar Kurmiste. H. Vuolijoe „Põlev maa“	73
*** Milles peitub „Tütarlaps tänaval“ võlu	75
Oskar Kurmiste. N. Pogodini „Aristokraadid“	76
*** Kroonikat	78
*** Hinnanguid „Othello“ lavastusele	82
*** Arvustus „Kirvest ja kuust“	85
*** Sabast ja sarvist	87
*** Toimetusele saadetud kirjandus	94

„Töölisteater“ nr. 3 ilmub veebruaril alul suurendatud
kujul rikkaliku ja huvitava sisuga

VÄHESEL ARVUL ON VEEL SAADAVAL

TÖÖLISTEATRI KÜMMET AASTAT

1926.–1936.

Suures kaustas 120 lehek.,
rikkalikult illustreeritud, 16
lehek. vasesügaavtrüki pilte.

Hind 1 kroon

Tellimised saata Töölisteatri büroole, Tallinn, Sakala 6, telefon 312-00

Kes raamatu hinna saadab rahas või väikestes postmarkides, sellele saadetakse raamat kätte saatukuludeta

Teatrikunsti ja kirjanduse ajakiri „Töölisteater“. Väljaandja:
Tallinna Töölisteatri ühing. / Vastutav toimetaja: JOHANNES PÖLD-
ROOS. / Tegevtoimetaja KARL FREIBERG. / Ilmub kuus korda aastas.
Tellimishind 75 senti aastas, üksiknumber 15 senti. / Toimetuse ja
talituse aadr.: Tallinn, Sakala 6, telefon 312-00. / Toimetaja kõnetunnid
kella 10–12, telefon 315-33

Rahvuslikkuse teooria ja praktika

Kui ei olda just ühekülgsest läbi imbutatud kitsarinnalisest partei-marksmist, siis ei hakka ka ükski sotsialist eitama kultuuri rahvusliku omapära soovitatavust. Üldinimliku kultuuri arengugi seisukohalt on eriti soovitav üksikute rahvaste kultuurilise omapära võimas õitseng, kuna ju üldinimliku kultuuri areng teostub just üksikute rahvaste kultuuride omapära kaudu. Sellelt lähtekohalt ei hakka siis ükski kultuurinimene vaidlema rahvusliku omapära arendamise vajaduse vastu. Ei tea meie ka oma avalikkuses kedagi, kes kunagi selle vastu oleks esitnud mingeid kaaluvamaid vastuväiteid.

Nii siis oleme selles suhtes täiesti „tervikulised“ ega pole siit poolt ebamääruse „rahvustervikluse“ mõtte rõhutajaile mingit hädaohtu karta: teoorias oleme selles suunas kõik ühemeelsed.

Aga seda suuremad on meie lahkuminekid praktikas.

Tänapäeva rahvustervikluse ja rahvuslikkuse nõudjad on oma ideoloogilistelt lähtekohtadelt tõeliselt õieti Jaan Tõnissoni poolt juba 1905.—1913. a. vahemikul märksa põhjendatumalt, asjalikumalt, süvenenumalt ja kõigepealt märksa innukamalt esitatud aadete leiged ülessoendajad, kes tolle rahvusdemokraadi omaaegseid ideoloogilisi lähtekohti on tänapäeval vaid fašismi kastega üle valanud ja vapsismi tööksõnadega garneerinud, et neid siis sel uuendatud kujul suupärasemaks muuta. Aga tõeliselt on see kõik vaid vana vein uutest astjates.

Meie rahvuslikkuse nõuete taotlejate iseloomulisemaks jooneks aga on, et nad ripuvad ihu ja hingega välise koore küljes ega suuda tungida kunagi rahvusliku omapära sisse. See on nende praktikas selleks liivaseks pinnaks, millele nad oma rahvuslikkuse pilvelõhkujat tahavad rajada: nad kalduvad üldkultuuri eitamisele ja lähtuvad sellest valest ja ekslikust vaatekohast, nagu saaks rahvusliku kultuuri omapära rajada harimatusele. On ju kerge sõnu teha ning lajutada: meie ei vaja euroopalist, üldinimlikku kultuuri, vaid ehitame üles omapärase Eesti kultuuri.

Aga kellega? Millega?

Kõikjal, kõigi rahvaste juures ja kõigil aegadel, on kultuuri loojaks igal alal olnud esmajärgulised, iga rahva geniaalsemad loovad jõud. Ei ole veel ükski rahvas oma kultuuri loonud kõige enne olnu eitamise, vaid olemasoleva uue sünteesina, mille tekkimisel olid mõõduandvalt rajavad uued vaimesed ja ainelised, geograafilised ja etnograafilised algrakukesed, mis teatud rahvas enesega üldkultuurisse kaasa toob.

Ei ole veel ükski rahvas pannud pimedaid nägijatele värve õpetama, ei ole tulemusi andev, kui haridusvabad, — et mitte ütelda harimatud, — inimesed pannakse haridust levitama, pole veel kuskil saanud jalutud esitantsijaiks ega ole kuskil mingi luuleline džimmipois asetatud ideoloogia loojaks.

Ei suuda sellega mingeid tagajärgi meiegi saavutada, kui meie sellisteks katseteks ka ei tea kuidas end pingutame.

Iga rahva kultuuri loojajaks on ta intelligentsi kõrgemad tipud, ta vaimsete võimete õilsamad kehastajad, kellele tuleb anda töö võimalused ja nende võimised rahvusliku kultuuri arengus pingutavasse tõhe rakendada. Sest kultuuri ei looda teise, kolmanda või neljanda järgu jõududega, vaid selle loominguks kõrgepingele võivad teostada üksi ja ainult iga rahva parematest paremad esindajad. Siin ei saa väita ühes mõne tubakavabrikandiga: kolmas sort on sama hea kui esimene.

Mis teeme aga meie?

Oma riikliku iseseisvuse teise kümnenda lõpul pingutame meie raskema oma vaimse kultuuri ajalugu Juhani Liivi traagika uute peatükkidega.

Meie teoretiseerime aina oma rahvusliku kultuuri omapära arendamisest, aga samal ajal pauskab meie elu karm praktika meie mineviku ja oleviku suurima kujuri Jaan Koorti suure võõra rahva kunstikultuuri tõstma, sealte leiba ja tööd otsima. Ainult kord elus olen ma tundnud häbi eestlane olla — Jaan Koorti matustel, kui võõra rahva ja riigi, meile võõra ideoloogiaga esindaja lausus: selleks aga et luua, on inimesel vaja leiba ja Jaan Koort tuli meile leiba ja tööd otsima. Seda tõtt kuulama pidades oli mul esmakordselt tõeliselt häbi eestlane olla.

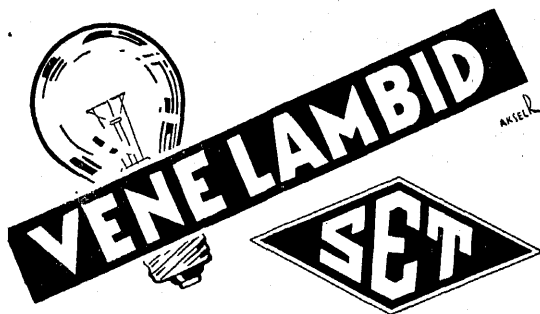
Aga patud surnute vastu pole enam heakstehtavad. Ainult kahetseda ja õpetust võtta võime meie neist oma eksimustest kadunute vastu.

Aga meie polnud mitte üksi Jaan Koorti suhtes hooldajata jäänud kultuurilised pillajad, vaid meie jätkame sama pillamist ka pärast Koorti surma.

Meil on suurim graafik, kelle pärast meid kadestavad paljudki suurrahvad. E. Viiraltit nimetaksid mitmedki meid arvuliselt kümnekordselt ületavad rahvad meelde o m a kunstnikuks. Meie aga oleme küllalt meeletud pillajad, kes lasevad südamerahuga, — mis olla ju ülim kui nii paljugi siin patuses maailmas, — meie lseme E. Viiralti loominguga nagu mööda joosta oma rahvusliku kunsti üldarengust. Samal ajal aga kõneleme meie, kuidas Hoffmann, Maybach, Köler ja Weizenberg võõra rahva keskel töötades ja luues ei saanud oma paremat rakendada oma rahva kunstilise kultuuri arengusse! Kas selleks on Viiraltki meie kunstilise omapära ringvoolust välja lülitatud, et meie kunstiajaloolased temast kord võiksid samuti kirjutada, nagu kurdame meie seda oma rahvusliku ärkamisaja kunstnikkude puhul?

Neid ridu ärgu võetagu Viiralti kodumaale toomise üleskutsena, sest Pariisi ja Viiralt on nii tihedalt teineteisega seotud, et Viiralt jäägu ikkagi Pariisi, kuid ta looming tuleb tihedamalt meie kultuuri arengusse rakendada.

Eks kõnelda just tänapäeval Eestis kõige rohkem o m a - t e a t r i õil-satest probleemidest? Eks nihuta seda härda ja ühemeelse nõudena vajalikkuse esirinda nii teatrijuhid kui ka teatriarvustajad? Ilus ja kaunis teooria — nõustuvad kõik lugejadki. Aga mida näitab meile tänapäeva praktika? Kas pole meie samal ajal o m a - t e a t r i kultuuri pimedaks pillajaks, kes

Andres Särev OTHELLONA

oma mineviku ja oleviku suurima näitlejanna Liina Reimani saadab maa-pakku Soome: las' hõimuvellid sealpool Soome lahte ülistavad tema kunsti ja laulavad talle kiidulaule, meie oma teatrid on oma-teatriliste probleemidega nii üle koormatud, et neil pole sellisele esmajärgulisele jõule kõigi eesti teatrite peale kokku tööd anda. Ehk mingu siis Liina Reiman maa alevikkudesse ringreisile. Pealinna ja suuremate provintsilinnade lavadel on teise ja kolmanda järgu jõude küllalt, keda rakendatakse oma -teatri loominguks tööle. Keda siis teatriloominguks töö tulemusel lõpuks ikkagi huvitavad!

Meie põhja- ja lõunapoolsed naabrid imetlevad A. H. Tammsaare loominguks suurust, kiites seda sõnul, nagu pole neid kodumaal julenud suhu võtta Tammsaare innukamadki austajad. Meie aga paigutame kodumaal sama mehe neljandana kultuurkapitali tööstipendiaatide sappa ja heidame oma väikesed naljadki, kui Albu mehed Tammsaarele ta elupäevil ausamba püstitavad: see ju kõik Albu meeste alpus.

See ongi rahvuslikkuse taotluste tänapäeva õilsa teooria ladvus kasvanud praktika vili! Võib ju olla, et teooria ise on nii kõrge, et meie alt nägemagi ei küüni, kuid teise ja kolmanda järgu vili juba teooria-puul kasvades on päris usitanud ja kodusekski tarvitamiseks kõlbmata.

Meie vajame nagu iga elujõuline rahvas oma rahvusliku kultuuri hoogsat arengut, meie vajame ka selle üksikute väljenduste idoloogilist selgitust, aga seda kõike laske neid teha, kes kultuurilise ideoloogia küsimustega on tegelenud juba aastaid, kellel on neis küsimusis kogemusi ja teadmisi, kellel on selleks vajalised eelharidust, kellele vaimse kultuuri küsimused on lemmikalana hinge sööbunud ja kellel on küllalt selget pilku kultuuri ja ebakultuuri lahutamiseks, kes on suutelised kultuuriliselt esmajärgulist ja väärtuslikku eraldama teise ja kolmanda sordi toodangust.

Kõigepealt aga jõudkem veendele, et vaimse kultuuri ja ta loojatega ei tule talitada nagu peekoniga: parimat kasutame ainult ekspordiks, kuna kodus tarvitame teise ja kolmanda järgu kaupa, vaid vaimse kultuuri parim toodang kuulub eestkätt kodumaiseks tarvitamiseks — rahvusliku kultuuri alustaladena ja raudvarana, mis alupärandis jääbki maale püsima, sest sellest veetakse välja vaid jäljendeid: tõlgetena, koopiatena, päevapiltidena, plaatidena, kinoulesvõtetena jne.

Bernhard Linde.

KARL
JURGENS

UUS EESTI

ON
TABAV
SISULT
JA
SUUNALT

KUNI
33⁰/₀
KOKKU-
HOIDU

AJALEHE ÜKSIKNUMBRI OSTJAILE
VÕIMALDAB

»UUS EESTI«

KOJU TELLIMINE

„UUS EESTI“

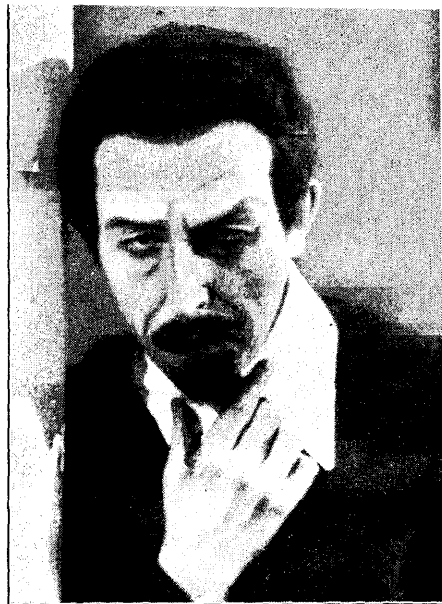
ON SISUKAM, SUUREM, HUVITAVAM JA
SEALJUURES O D A V A M 7 KORDA
NÄDALAS ILMUV AJALEHT

VÄHESE RAHAGA SAATE TEL-
LIDA EESTI PARIMA AJALEHE

TELLIMISI VÕTAVAD VASTU KÕIK POSTI-
ASUTUSED. „UUS EESTI“ PEAKONTOR,
ABIKONTORID JA ESINDAJAD KOHAPEAL

L. Reial Desdemonana „Othellos“

Oskar Põlla Jago osas W. Shakes-
peare'i „Othellos“

Teater ja kirjanik

Teatrile, kui ta ei lepi ainult pantomiimi või ühekülgse, kitsukese formalistliku teaterlikkuse katsetusega, on kirjanik sama vajalik nagu näitleja.

Vahemärkus: Nõukogude Venes Taiirov unistas vabaneda kirjanikust ja teha ainult „puhast“ teatrit, kuid see unistus ei täitunud ja praegu nimetatakse Taiirovi teatrit kõige mahajäänumaks Nõukogude riigis ning ähvardatakse tema teatris „peremees majja“ tuua.

Teater võib intelligentse näitlejaskonna puhul loobuda näitejuhust, veel rohkem lavastajast, teater võib loobuda teatrimajast ja kogu lavatehnilisest keerulisest seadeldisest, samuti dekoratsioonidest — teotesdes vabaõhu teatrina või rändteatrina kusagil telgis või küünis; endast mõista saab teater läbi ka ilma saatemuusikata ja liikumisjuhita ning jääb siiski täismõtteliseks ja -tuumaliseks teatriks, kui talle aga jäetakse näitlejad ja näidend, s. o. kirjaniku looming teatri jaoks.

Teater ei saa läbi ilma näitlejata ja näitekirjanikuta. Kuid kirjanik saab küll läbi ilma teatrita ja väga hästigi.

Vaatame ringi oma kirjanike seas, kui palju neist kirjutavad teatrile? Väike vähemus! Isegi O. Luts, kes omal ajal lõi otse klassikaliselt küpseid, värvi- ja vaimurikkaid komöödiaid, on täielikult truuduse murdnud teatrile ja on siiski laialt populaarne. Meie proosakirjanikest suuremad, E. Viide ja A. H. Tammsaare, on ainult väikeses osas lavakirjanikud, kuulsuse (ja ka raha!) võitsid nad romaanidega. G. Suits ja M. Under ei ole ridagi kirjutanud lava jaoks, samuti Semper, Alle ja suur enamik nooremaid lüürikuid — ometi on meie lüürika tunnustatud kõrgemaks „vanema venna“ Soome omast ja euroopatasemlikuks. Gailit, Kivikas, Jakobson ja rida teisi ei ole kah oma proosas vilunud sulge rakendanud lavateenistusse. H. Visnapuu pea tähtsus lasub vaekausi lüürika poolel. Kärneril — lüürika ja romaani poolel. Kõige ustavam teatrile on H. Raudsepp, kuid temagi teeb kõrvalhüppeid.

Millest selline lõtv side teatri ja kirjanike vahel? Osalt muidugi sellest, et iga kirjanik ei ole kodus igas kirjanduslikus vormis. Osalt aga sellest, et meie juhtivad teatrid pika rea aastaid toitsid võõrkaubast ega kasutanud ära kõiki neidki kasinaid teoseid, mis meil olemas (lähemalt sellest olen

kirjutatud ühes l.-suvises „Tänapäevas“). Viimaseil aastail on küll nõudmine Draamastuudio ja Töölisteratri mõjul ja otsesel tegevusel algupärandite järgi kasvanud — kuid ühtlasi on ka kasvanud meie algupärandite umbropsu ja üldistav halvustamine. On saanud otse heaks tooniks mõnes suures lehes meie algupärandite mahategu. Oleme jõudnud isegi nii kaugele, et kui marulist eelreklaami ja kella-viie-teesid ei korralda, siis suurt menu ka ei näe. Kuid eesti kirjanik on juba selline ebaseltskondlik ja mittediplomaatlik inimene, et oma teose maailma saadab ilma selliste karkudeta.

Eesti näitekirjanduse halvustamise alal sündis säärane rumal nali, et lasti kuuldus lendu: läinud aasta lavakirjandus olnud nii halb, et Eesti Kirjanduse Seltsi aastakoosolekuks ei olevat leidunud referenti lavakirjanduse jaoks. See aga ei vasta tõele, sest et mainitud selts ei pöördunudki kõigi nende poole, kes neid ülevaateid seni teinud ja võinuks ka nüüd teha.

Ja veel: meil oli läinud aasta raamatu aasta. Loomulik, et ka teater pidanuks siin kaasa tõmbama, nagu see sündiski Töölisteratri ja Draamastuudio poolt. (Eks siis, kui tuleb teatri aasta või nädal või tähtsam juubel, ole hea, kui ka kirjandus reageerib ja kaasa teeb...) Kuid mis me nägime: esindusteatri anti ainult üks algupärand ja provintsiteatrid toimetasid oma esinemisparaadi Tallinnas l. kevadel 100-protsendiliselt t õ l g e t e g a, millest kolmveerand selliseid ungari produkte, mis ei ületa meie näidendite taset.

Ning veel: meie näitekirjanduse ja teatri rajaja Lydia Koidula 50. surmapäev möödus surmavaikselt meie teatris — isegi tavalist viisakuse aktust ei korraldatud ei siin kontsertsaalis, kus küll omal ajal toime pandi Goethe tähtpäeva mälestamine, ega sama maja teatrisaalis, kus jälle küll pühitseti Tolstoi tähtpäeva „Elava laibaga“.

Tõsi, Töölisterater ja Draamastuudio on oma tähelepanelikkust meie kirjandusele teenekalt dokumenteerinud dramatiseringute lavastamisega. Ka on neis teatris tihedam side kirjandusega selles, et Dr.-stuudio omab kirjanikust dramaturgi, kes muu tegevuse kõrval erilist hoolt osutab Noorsooteatrile, sellele uusi tükke kirjutades meie muinasainetel. Töölisterater jälle omab näitejuhte, kel on kirjanduslikke võimeid teoste lavaliselt menukamaks kohendamiseks — ja nii on siit mõnigi uus autor ja teos ülemaalse käigu saanud, millega tegelikult on jalad alt löödud väidetel, et egas eesti kirjanik nii ja nii kirjutada ei oska ja egas eesti tükist sellist menu tule kui välismaa teostest.

Seda kõike on aga veel vähe. Teatri ja kirjanikuvaheliste suhete parandamiseks ja tihendamiseks on veel mõndagi tarvis teha. Sellest lähemalt teine kord.

Artur Adson

Igaks hooajaks

mitmesuguseid kodu- ja välismaa
karusnahku
s a a d a v a l

K/M ABRAMSOHN

Tallinn, Viru tän. 5. Telef. 447-62

OMA PARKIMISE JA VÄRVIMISE TÖÖS-
TUS KROONITUD KULDAURAHAGA

Müük suurel ja väikesel arvul

W. Shakespeare'i „OTHELLO“. Stseen I vaatuses.

Lavastus A. Särevilt

Lavapilt H. Tammelt

Kutseline ja „kutseta“ näitleja

Asja meie juubeldasime, et kutseline teater on meil juba kolmkümmend aastat töötanud; nii siis oleme võinud näha laval juba kolmekümne aasta kestes aiva kutselisi näitlejaid. Ja asjalugu näib nõnda olevat, et meie eelistame kutselist näitlejat asjaarmastajale. Kui meie nüüd võtame nend kaks sõna — kutseline ja asjaarmastaja — lähema vaatluse alla, siis peagu tahaks nagu viimast õilsamaks pidada. Kutseline näitleja, see on nagu iga ametmees, kes omandatud oskustega igapäevast leiba teenib, umbes samuti nagu kingsepp, pagar, vallakirjutaja, tippmamsel jne. — ühesõnaga: tsunftimees.

Asjaarmastaja sellevastu kõlab peagu lootusrikkamalt. Juba sõna ütleb, et niisugusel isikul on armastus asja vastu — see, mida ta teeb, tuleb puhtast südamest. Ei mängi siin rolli majanduslikud kaalutlused ega tule arvesse kasumoment. Asjaarmastaja teeb tööd huvist asja vastu, ja meie kõik teame, missugused tulemused on töö, mida tehakse armastusest, ja missugused nad on sellel töö, kus inimene viimast vaid kohusetäitmisena võtab. Seda kõike silmas pidades võib kergesti mõttekkida, et kas me sellega olemegi võitnud, et meie näitlejad puha on kutse-listekes muutunud.

Meie aeg on praktilise mõtteviisiga. Igalpool valitseb ökonomia printsiip, et vähemate pingutustega saavutada võimalikult suuremaid tagajärgi. Ja niisugune asjasse suhtumine ei jäta ruumi asjaarmastajale. Pole mingeid kahtlusi, et diletant peab ühe osa kallal väga palju rohkem tööd tegema, kui kutseline näitleja. Sellejuures esimese töö tulemused pole ometi kuigi viljakad. Ehk olgu siis, kui asjaarmastaja juhtub olema väga andekas. Nii siis asja oskamine kutselise näitleja juures ei hoiu üksi kokku aega ja tööd, vaid ka näitleja andekus võib väiksem olla. Ehk teistviisi öeldult: kutselises teatris väheneb nõudlikkus näitleja andekuse suhtes tööoskuse arvel.

Nii olemegi jõudnud töö ja ande probleemi juure. Näeme, et meie praeguste näitlejate hulgas valitseb kahesugune orientatsioon: ühed rõhutavad töö tähtsust ja seavad selle näitleja kutsele esiplaanile; teised tunnistavad töö küll vajaliseks, kuid püsivad seisukohal, et näitleja juures on olulisem talent. Selles kahesuguses asjakäsituses peitub üpris oluline vahe. Esimesed võivad näitleja kutse õppinud tööliste oma lähedale, kuna teised näevad näitlejas kunstnikku, kes loob sisemise aje sunnil.

On selge, et kumbki seisukoht oma ekstreemses tähenduses õige ei saa olla. Kui meie hindame näitleja juures ainult tööd, ütleme, et talent pole tähtis, peasi on, et näitleja oma ala tehniliselt laitmatult valdaks, siis tunnustame sellega näitlemise õpitavaks käsitööks, kus õpilaselt nõutakse vaid terveid luid-liikmeid. Kui me aga ütleme, et talent on kõik, töö pole tähtis, oota vaid „jumalikku sädet“, siis võime laval distsiplineeritud mängu asemel näha üpris juhuslikke osakäsitlusi.

Tuleb valida selleski küsimuses kuldne kesktee ja tunnistada, et näitleja juures on talent elukutse valimise eelduseks, samuti ka oma kutse alal töötamise edukuse pandiks, kuid sellejuures ei tohi põrugi alahinnata töö tähtsust. Talent on ainult toores kallis-kivi, mille väärtus ümbertöötamise tagajärjel muutub tuhatkordseks. Näitleja põhjalik ettevalmistus aitab talendil edukamalt mõjule pääseda, sest tundes töö tehnikat, evides vajalist rutiini inimene hoiab kokku suuri energiahulki ja need võib ta rakendada puhtloominguliste ülesannetele.

Seepärast juba peame eelistama kutselist näitlejat. Kuid siin on veel teisigi põhjusi. Süstemaatiline töö kasvatab inimeses distsipliini ja endakontrolli. Põhjaliku ettevalmistusega näitleja juures näeme märksa vähem seda pahet esinevat, mida üldiselt tuntakse „ülemängimise“ nime all. „Elukooliga“ näitlejad olgu nad nii vanad ja kogenud kui tahes, ometi eksivad siin sageli.

Kutselise näitlejaga seoses kerkib üles ka süstemaatilise lavahariduse küsimus. Meie näitlejate noorem põlv on eelteadmisi omaks kutseks omandanud teatristuudios, kuna vanemast põlvest paljud tugenevad vaid oma elu ja kutse kogemustel. Peame tunnustama, et nooremad oma süstemaatilise ettevalmistusega on saanud tunduva „handicap“i. Vanema generatsiooni ikka jõudes on neil juba koolis omandatud teadmised + kogemused, ning kindel, et võrdsete talendisuuruste juures nende töö tulemused märksa suuremad peavad olema. Jääme lootma!

Leo Soonberg

EESTI OMAVALITSUSTE JA
ÜHISTEGELISTE ASUTUSTE
KINDLUSTUS A/S.

»O M A«

PÕHI- JA TAGAVARAKAPITALID JA
RESERVID ÜLE KR. 821291.-

KINNISVARAD TARTUS JA
VILJANDIS

TULE-, ELU- JA TEISED TÄHTSAMAD KINDLUSTUSED

SELTSI JUHATUS: TARTUS, RIIA TÄN. 41, TELEF. 3-44

TALLINNA OSAKOND:
TALLINN, V. KARJA 3,
TELEF. 437-59

T. Koppel (Cassio) ja L. Römmer
(Bianca) „Othellos“

A. Särevi Othello

H. Vuolijõe „Põlev maa“

Juba Hella Vuolijõe esikteos näitekirjanduse alal, võistlusel auhinnatud „Koidula“ andis tunnustust autori silmapaistvast draamakirjaniku talendist. „Koidula“ peategelase psühholoogilist arengut on kujutatud meisterlikult ja tubli inimesetundmisega. Kahtlus tekkis vaid, kuivõrd Vuolijõe Koidula vastab ajaloolisele Koidulale, — ja need kahtlused kutsusidki esile üsna ägedaid vaidlusi, mis oleksid tulemata jäänud, kui näidendit poleks nimetatud „Koidulaks“. Oma järgmist teost „Minister ja kommunist“ autor pida- vat oma parimaks, millise arvamisega siiski on raske nõustuda. Kuigi „Minis- ter ja kommunist“ on kirjutatud hea dramaatilise pingega, ei saa ometi salata, et näidendi olukorrad on küllaltki kunstlikud ja peategelaste karakterid mitte väga usutavad. „Minister ja kommunist“ tahab õigupoolest olla sotsiaal- filosoofiline teos ja nähtavasti autor väljendab seal oma tõekspidamisi. Näi- dendi idee on aga ebaselge ja loid — teatud vaimusuguluses M. Metsanurga tolstoismiga.

„Niskamäe naised“ on tugev miljöönäidend, kus leidub ka õnnestunud ja huvitavaid karaktereid. Kuid näib, et autor on tahtnud erilist rõhku panna jälle ideoloogiale — vana ja uue maailmakäsituse vastastikusele võitlu- sele. Võitlus ise on küllaltki pinev, kuid täiesti selgusetuks jääb see uue- aegne elutunne, mille eluõiguse eest käib võitlus. Kas tuleb see sellest, et autor ise pole küllaldaselt suutnud vabaneda vanast materialistlikust maa- ilmakäsitusest? Kui M. Jotuni oma „Mehe küljeluus“ juba kahekümne kahe aasta eest armutu sarkasmiga piitsutas „kultuuriliste“ maainimeste „tervet“ materialismi, siis „Niskamäe naiste“ vanaperenaise kujus see vulgaarne mate- rialism on tõstetud peaaegu monumentaalsele ja idealistlikule sangarlikkuse pjedestaalile, kusjuures selle materialismi vastu võitlejate kujud on jäänud kahvatuiks ja ka tühisteks, kuna neil ka ideeliselt pole vanaperenaise seis- kohtadele õieti midagi vastu seada.

„Põlev maa“ on jälle puht eesti-aineline näidend ja see viib meid tagasi 1905. aasta karistussalkade tegevuse juure. Autor püüab selles ühelt poolt anda teravat olustikupilti 1905. a. revolutsioonilistest meeleoludest ja sünd-

mustest. Kuigi autor pole revolutsioonilistest sündmustest isiklikult osa võtnud, on ta ometi oma näidendis suutnud küllalt põnevalt esile tuua selle meeoleolusid ja isegi sotsiaalseid suunitlusi. Aga „Põlev maa“ pole kaugeltki mingi 1905. a. sündmuste „dramatiseering“. Revolutsioon moodustab vaid tagapõhja draamale endale, mis areneb kolme peategelase hinges. Õigupoolest näidend kujutab kroonumõisa rentniku Ants Eriste ja Linda hingelist kasvamist ja küpsemist revolutsiooni tules — ja seda on esitatud nii suure meisterlikkusega ja plastilikkusega, et kaldud otsima meie avalikkude tege- laste hulgast inimesi, kes on autorile mõnel määral olnud eeskujudeks.

Ants Eriste on mõisarentnikuna küll läbi ja läbi uueaegne inimene, rahvuslane ja sotsiaalse õigluse nõudja, taotleb mõisate võõrandamist ja parunite võimu murdmist, kuid ta on ühtlasi ka tüübiline seadusliku korra austaja, kes loodab kindlasti riigivõimude heale tahtele ja vihkab hingepõhjani neid revolutsioonäre, kes ei pörka tagasi vägivallastki. Kuid võimud ei tee ometi mingit vahet seaduspärase uuenduse nõudjate ja vägivaldset väljaastumist tunnustavate revolutsioonäärde vahel ning ähvardavad nii neid kui teisi surmanuhtlusega. Oli vaja vanglamüüre ja surmaähvardust oma pea kohal, et ka Eristest teha revolutsionääri, kes enam ei kohku tagasi „kihutamisest“ ja otskohesest võitlusestki.

Samasuguse arengu teeb läbi ka tema noor naine Linda, kes enne ähvardavaid sündmusi on absoluutselt „hingeline“ kodu eest hoolitseja, kes ilutseb oma vesise Flaischleni, pesukappide ja vaipade juures ega tunnusta ühiskondlikku võitlust mingisugusel kujul. Kuid võitlus oma mehe päästmise ja elu eest teeb temastki omamoodi kirgliku revolutsionääri, kelle revolutsiooniline tunnetus lõpuliku kuju omandab tol hetkel, mil ta äsja vanglast vabanenud mees kõige kiuste algab oma teadlikku revolutsioonilist kihutust.

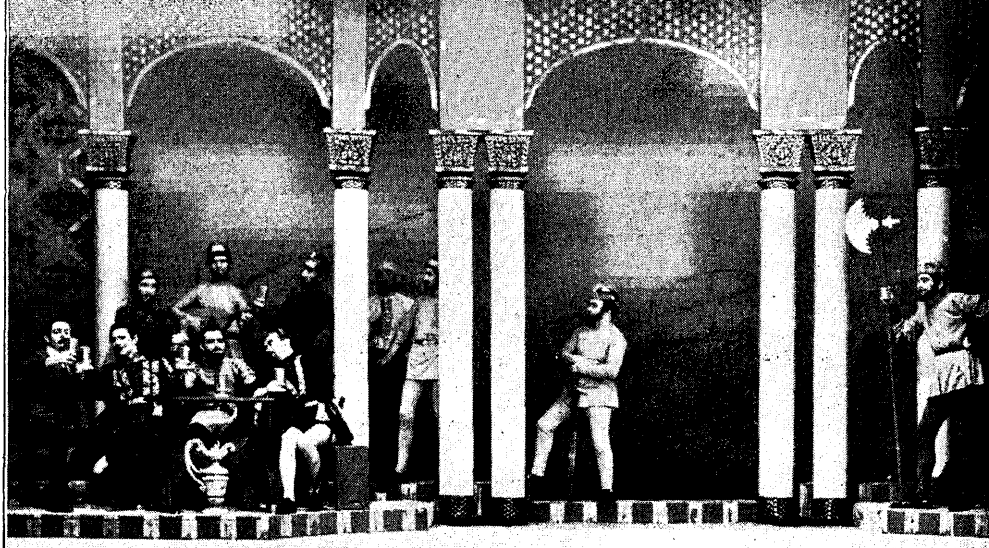
Linda meeoleolude ja elutunde arengu reljeefsemaks tegemiseks on näidendisse toodud üks sümpaatne ja omamoodi deklasseerunud Balti aadli esindaja — doktor Nordheim, mingi H. Keyserlingi taoline filosoof, pessimistlik ja kohmakalt eluvõõras erak. See äärmiselt erandlik Balti aadlik aitab Lindal oma meest päästa, kuid armub ise kogu oma filosoofilise pessimismiga Lindasse. Ka Linda ei jää ükskõikseks „hingelise“ filosoofi vastu ja on kõigi seesmiste hingevõitluste juures peaaegu valmis järele andma oma apoliitilisele elutundele ja tärkavale armastusele ning põgenema doktor Nordheimiga kohutavast ja verisest „põlevast maast“ paremasse ja ilusamasse, kultuurilisemasse maailma — oma Flaischleni ilutsemiste õnnemaale. Kuid vangla müüride vahel revolutsionääriks kasvanud Ants äratav koju tulles Lindaski armastuse oma verise lumega kaetud kohutava „põleva maa“ ja oma kannatava rahva vastu. Nordheim, tärkav või juba tärgranud armastus ning Flaischlein peavad taganema kannatustes täisealiseks saanud ja oma rahvaga sotsiaalsesse ning hingelisse ühtekuuluvusse tõusnud naise elutunde eest. See ei ole Lindale kerge, kuid kirjanik on siiski suutnud sellist seesmise võitluse tulemust usutavaks teha ja Linda otsus tundub vaid inimlikuna ja isegi paratamatuna.

„Põlev maa“ on kahtlemata Hella Vuolijoe terviklikum, oma dramaatilise arengu poolest ühtlasem ja ka ideoloogiliselt selgejoonelisem lavateos. Autor oskab juba esimeses stseenis tekitada põnevust ja võitluspinget, mis tõuseb iga järgneva stseeniga ja jõuab kõrgtipuni oma lõpustseenis. Peale hästi ja usutavalt joonistatud peategelaste elustab näidendi miljööd terve rida lopsakalt elulisi kõrvaltüüpe, nagu teenija Malle, kerjajad Sikk-Villem ja Kulda-Jaan ning teisedki. Näidendi meile lähedane aine ja tugev dramaatiline pinge ning lopsakas tüübistlik peaks sellele tagama vähemalt samasuguse menu, kui see sai osaks „Niskamäe naistele“ nii meil kui Soomes.

*

„Põlevat maad“ mängiti esmakordselt 1936. a. veebruari alul Tampere töölisteatriis. Näidend sai nii Tampere kui Helsingi lehtede poolt väga kiitvate arvustuste osaliseks ja sel oli Tampere töölisteatrii laval suur menu.

Oskar Kurmiste

W. Shakespeare'i „OTHELLO“. Stseen V vaatusest

Milles peitub „Tütarlaps tänaval“ võlu

R. Töröki ja Th. Emödi „Tütarlaps tänaval“ kuulub nende väheste välismaalaste lavateoste hulka, mis on saanud omaseks ja pea kõigi teatrite mängukavas haruldase menu saavutanud. Kui need read trükist on ilmunud, siis on Töölisteatri vist juba möödmas selle näidendi 50. juubelitendus. Seda on Töölisteatri seni külastanud juba ligi 20.000 inimest. Kõik provintsi-teatrid on seda mänginud ja nüüd on ta oma võidukäike alustanud väike-lavadel.

Mis on seesuguse suure menu põhjuseks?

E. Reining, kes endas on äkki avastanud teatriarvustaja talendi ja teatri-teoreetiku kutsumuse, leiab „Nädal Pildis“ 12. numbris, et „Tütarlaps täna-val“ on õigupoolest rämps, mis kuhugi ei kõlba. Ta autoriteetne kohtuotsus on järgmine:

„Ungarlaste R. Töröki ja Th. Emödi näidend „Tütarlaps tänaval“ on paras paarimees J. Devali „Preili“le“. Siin on samuti tahetud käsitleda sotsiaalset probleemi (proletaarliku päritoluga tütarlapse eluvõitlusist suur-linna miljöö), kuid lõpuks lahendatakse kogu probleem muinasjutulise happy end'iga. Täiesti quasisotsiaalne teos ja otsida siit sügavaid sotsiaalseid elemente annab samu tulemusi, nagu otsida patsifismi pseudomilitaristlikelt filmidelt, millega pärast maailmasõda ujutati üle kinokraanid.“

Väga sügavmõtteline ja tark jutt! Aga kahjuks ka täiesti kasuta jutt, sest Ed. Reining on küll ainus inimene maailmas, kes näidendist „Tütarlaps tänaval“ otsib sotsiaalse probleemi lahendust. Iga pisutki mõtelda suutev inimene saab aru, et „Tütarlaps tänaval“ ei ole mingi probleeminäidend, vaid miljöönäidend. Ainsaks probleemiks on seal vahest töö ülistamine, aga seegi on seal vaid möödamminnes, ilma et näidendi sündmustikku sellele oleks ehi-tatud. Õieti autorite töösümfoonia on näidendi esimese pildi esimesel poolel, mis aga Töölisteatri lavastuses kui näidendiga liig lõdvalt seotud välja jäeti.

Mis aga „Tütarlapsele tänaval“ erilise võlu annab, on just ta meeleolukalt, lihtsalt ja lopsakalt nähtud suurlinna aguli miljöö, mida autorid on suut-nud seal esitada. Näidendi peategelaste saatust on näidendis kahtlemata juhus-

likult, mänguliselt kujutatud — ja seda mängulikkust, „lahtiprobleemistamist“ on lavastaja veel eriti tahtnud rõhutada sellega, kui ta näidendi pildid asetas muretute tänavamuusikantide laululisse raami. See polnud autoreil küll ette nähtud, kuid just sellega näidendi lavaline väärtus tõusis õige suurel määral ja igasugused etteheited „probleemi puudumise“ suhtes oleksid pidanud võimatuks saama.

„Tütarlaps tänaval“ on umbes samasugune kirjeldav miljöönäidend, nagu näiteks „Oi, noorus!“, kus ka ei leidu mingit probleemi, vaid sooja sulega kujutatud inimesi, kelle seiklused samuti suubuvad happy end'isse. Kummaline, miks värsket teatrikritiit ja probleemihimuline E. Reining O'Neillile probleemipuudust ette ei heida? Vastupidi, siin probleemi puudumine loetakse koguni näidendi hüveks:

„Tunneme O'Neilli sotsiaalsete probleemide ja sügavate draamade kirjanikuna ja seepärast oli paljudele meist uudiseks temalt süürase päikesepaisteline, koduse miljöoga happy end'iga teos. Autor on kirjutanud oma töö sooja südamega, hea inimesetundjana ja on seega teinud näidendi tegelased meile väga omaseks. See on tükk igapäevast elu, jutustatud lihtsalt ja kavaluseta.“

Kahjuks ainult härra E. Reining ei suutnud neisse kahesse „päikesepaistelisse“ näidendisse suhtuda „kavaluseta“ ja ühesuguse mõõdupuuga. Mis „Oi, nooruse!“ juures loetakse väärtuseks, seda peetakse „Tütarlaps tänaval“ suurimaks puuduseks. Sisuliselt aga mõlemad, nii „Oi, noorus!“ kui ka „Tütarlaps tänaval“, on umbes üheväärsed teosed. Neil on palju ühiseid jooni — ja nende mõlema suure menugi põhjuseks ei ole midagi muud, kui värvikalt ja seesmise soojusega ning humoorikalt esitatud agulimiljöökirjeldus. Mõlemas tunneme vahenditult elu — ja see on juba suur väärtus.

N. Pogodini „Aristokraadid“

Nõukogude Liidus juba üsna tuntud autori N. Pogodini näidend „Aristokraadid“ ilmus trükitult 1935. a. kevadel „Krasnaja Nov'i“ veergudel ja sama aasta sügisel algas ka selle võidukäik Nõukogude Vene lavadel. Üheainsa aasta jooksul on seda teost mängitud kõikjal. Vaevalt leidub Venes enam suuremat lava, kust see tükk poleks üle käinud. Kõige silmapaistvamad, aga ka üksteisest erinevad, lavastused olid Ohlopkovi „Realistlikus teatris“ ja Vahtangovi teatris Moskvas ja Leningradi Draamateatris. Näidendi menu oli kõikjal erakordselt suur ja selle kunstiliste väärtuste pärast tekkis arvustajate keskel elavaid vaieldusi.

„Aristokraadid“ on ülesehituselt üsna lodev ja selgrootu näidend. Sealt võib terveid stsene ära võtta, ümber paigutada, ka juure kirjutada, ilma et draama kompositsioon selle all kannataks. Üksikud stsened on tervikulised ja tugeva dramaatilise pingega, kuid see ei küüni siiski stsene täiesti ühiseks ehitiseks liitma.

SUKA- TRIKOO- JA PITSIVABRIK

Ü H. Rõivas ja A. Poleschuk

TALLINN, TONDI 27. TELEFON 460-89

Soovitab kõrgeväärtuslikke sukki, sokke, vene pitsi ja kõiksuguseid siid- ja puuvilltrikoo kaupu.

KONTOR JA LADU:

Tallinn, Estonia pst. nr. 11, telef. 311-62. Avatud kella 9-18

L. Reial (Destemona) ja A. Särev (Othello)

Kuid selle eest „Aristokraadid“ on otse harukordne teos oma tüüpide rohkuselt ja erilaadsuselt, miljöö ja ka juhtiva mõtte uudsuselt. See on õigupoolest geniaalse ajakirjaniku pilguga nähtud inimkujude reportaaz, millele ümbrus annab ideelise selgroo.

„Aristokraadid“ on teataval määral M. Gorki „Põhjas“ teisend. Kuid see vana Venemaa tõelisuse „tagahoov“ on „Aristokraatides“ rikastunud paljude hoopis värvirohkemate esindajatega igasugustest mõeldavatest vargapoiste, mõrvarite, prostituutide, sabotaažnikute jne. „klassidest“ ning asetatud Karjala metsade kõrvesse Balti-Valgemere kaanali ehitustööle. See tüüpide galerii on nii rikkalik ja mitmepalgeline, nii realistlikult ja inimlikult nähtud, et see mõjub kuidagi jahmatamapanevalt. Näidendi kesksed inimkujud on seejuures joonistatud sellise haruldase värvikusega ja individuaalsete joonte lopsakusega, et need juba lugedes elavaina kujunduvad silmi ette. Suurkelm Kostja-Kapten, Sonja, „kahjur“ Sadovski ja terve rida teisi on otse maiuspalad karakternäitlejail.

Kuid „Aristokraatides“ ei ole jälgegi M. Gorki „Põhjas“ rusuvast ja lootusetuse õhkkonnast. See on põhiloomult optimistlik draama. Selles näi-

Elegantseid rõivaid kannab see, kes tellib

Vold. Aug'i

rätsepa-ateljeest

Tallinn, Narva mnt. 14-2, telefon 312-66

datakse, kuidas inimlik, usaldav käitumine, teatud iseseisvuse ja vastutavate ülesannete andmine eluaegsetest kelmidest ja mõrvaritest pikapeale teeb jälle inimesed. Inimestes peab tekkima usk iseendasse ja oma töö väärtusse, et nad jälle võiksid tunda end ühiskonna liigetena. Seda ideed on „Aristokraatides“ esitatud küllalt veenvalt ja et selle meetodi abil suurtest hulkadest laväärtuslikest inimestest saab kasvatada täisväärtuslikke ühiskonna liikmeid, seda tõendab ka Nõukogude Liidu praktika.

Selle tõttu „Aristokraadid“ on omast süngest õhkkonnast hoolimata päikesepaisteline ja elurõõmust rõkkav näidend.

Oskar Kurmiste

Kroonikat

UUS KOMÖÖDIA A. ADSONILT.

Arvatavasti juba celoleval jaanuaril tuleb „Töölisteatris“ esietendusele A. Adsoni uus komöödia „Karu läheb mee lõksu“. Komöödia on kirjutatud kergelt ja hoogast ja ta käsitleb sama aktuaalset teemi, nagu toona sama autori „Iluduskuninganna“, mis oli menukamaks lavastuseks „Estonias“. „Karus“ jagatakse heatahtliku huumoriga mükse kõigile näidendi tegelastele, eriti aga neile moodsaile „naistegelinskitel“, kes puhtast moest ja snobistlikust peenutsemisest kujutlevad, et nad midagi väga tähtsat toimivad, kui käivad mööda klubisid, koosolekuid ja toimkondi. Ega kirjanik kaugeltki ei eita naiste seltskondlikku tegevust, vaid ta ironiseerib üsna kurjalt sellise tegevuse narruste üle. Teos on kirjutatud tüübirohkest ja humoorikalt ja on paremaid meie käesoleva aasta draamakirjanduse toodangus. Näidend on ka trükist ilmunud Autorikaitse Ühingu kirjastusel.

E. TAMMLAANE „VALGE LAGENDIK“.

E. Tammlaanel ehk Jänkimehel on äsja valminud esikteos drama alal „Valge legendik“. Näidendi aine on täiesti uudne — see tegeleb salapiiritusevedajate igapäevase eluga. „Valgel legendikul“ on mõningaid ühiseid jooni A. Mälgu „Õitseva merega“ ja võimalik, et viimane mitte päris ilma mõjuta pole jäänud uuesse teosesse. Kuid Jänkimehe näidendi uudne miljöö on ometi nii värskest ja lopsakalt esitatud, sellise hea inimestetundmisega ja peenete individuaalsete joonte esiletoomisega kujutatud, et ei jää kahtlust — autor on kauemat aega kokku puutunud Soome lahe põhjaranniku elanikkudega, on suutnud mõista nende äripäeva ja muresid, mõtestada nende eluviisi ja elusuhtumist.

Näidendis on algusest peale õige tugev dramaatiline pingeline ja põnevus, mis veelgi mõjuvamaks on tehtud rea meeoleukate stseenidega. Tegevus areneb järjekindlalt, pingeline tõuseb alatasa kuni lõpplahenduseni. Kompositsiooni suhtes ei saa „Valgele legendikule“ midagi ette heita.

Flamingo

jalanoud

rahuldavad kõiki

Külastage vabriku kauplust

Öllepruuli 2

Karl Freiberg

A. Särev nagu teda näeb karikatuuri
Sen-Sen

Ta tüübistik on huvitav ja selles näeme lihtsaid, kuid elavaid inimesi. „Valge lagendik“ on võetud „Tööliseatri“ teise poolaasta repertuaari ja sel on kõik eeldused saada samasuguseks väärtuslikuks lööktükiks, nagu seda on „Öitsev meri“.

Kuuldavasti ka „Vanemuise“ teater on „Valge lagendiku“ võtnud repertuaari. Näidend ilmub varsti trükist.

TEATRID JA TOETUSED.

Nagu teatrite aruannetest näha, on 1935/36. a. hooajal teatrid saanud riigilt ja omavalitsustelt toetusi järgmiselt: „Estonia“ — Kr. 128.000,—, „Vanemuine“ — Kr. 59.164,12, „Draamastuudio“ — Kr. 37.460,—, „Tööliseateater“ — Kr. 24.546,32 (siinhulgas aga ka juubelikingituseks saadud 4.000 krooni, nii et korralline toetus on ainult Kr. 20.546,32), „Ugala“ — Kr. 9.000,—, Narva teater — Kr. 9.760,—, „Endla“ — Kr. 12.825,—.

Iga teatriskäija on keskmiselt teatrile maksnud järgmiselt: „Estonias“ — 73 senti („Estonia“ draama külastaja 55 senti), „Vanemuises“ — 55 senti (draama etendustel 48 senti), „Draamastuudios“ — 69 senti, „Tööliseatris“ — 50 senti, „Ugalas“ — 44 senti, Narva teatris — 36 senti, „Endlas“ — 43 senti.

Riik ja omavalitsused on iga teatrikülastaja piletile omalt poolt juure maksnud teatrite toetussummade näol: „Estonias“ — 68 senti, „Vanemuises“ — 77 senti, „Draamastuudios“ — 48 senti, „Tööliseatris“ — 28 senti (kui erakorrallised juubelikingitused juure arvata, siis 34 senti), „Ugalas“ — 28 senti, Narva teatris — 34 senti, „Endlas“ — 46 senti.

Pilt muutub aga hoopis teissuguseks, kui juuremaksu publiku hulgast välja arvata operetrikülastajad, mis on ka põhjendatud. On ju pea kõik teatrid seletanud, et operett ei vajavat toetust, vaid vastupidi — operett olevat üks teatri aineline abimehi. Samuti on ka toetustandvaist asutusist mitmed kategooriliselt kinnitanud, et operetti jaoks toetusi ei anta. Ilma operetrikülastajateta on juuremaks igale teatriskäijale: „Estonias“ — 103 senti, „Vanemuises“ — 112 senti, „Draamastuudios“ — 48 senti, „Tööliseatris“ — 28 senti, „Ugalas“ — 36 senti, Narva teatris — 72 senti, „Endlas“ — 58 senti.

Neist arvudest näeme, et „Tööliseateater“ saab suhteliselt — oma publiku hulga kohta — kõigist pealinna ja provintsi teatritest kõige väiksema toetuse. Ometi nõutakse just „Tööliseatrit“ kunstiliselt rohkem kui teistel. Võib ütelda, et Tööliseateater on rohkem kui ükski teine teater jätud oma publiku

hoolde. See vahe Töölisteatri ja teiste teatrite vahel muutub käesoleval hooajal veelgi suuremaks. Sest käesoleval hooajal saab Töölisteater toetusi ainult Kr. 21.200,—, publiku arv aga tõenäoliselt tõuseb 90.000 peale, seegu igale teatrikülastajale langeb ainult umbes 23 senti.

See vahekord peaks siiski muutuma. Sest pikapeale osutub ikkagi raskeks h e a d e a t r i t mitu korda odavamini teha, kui teistes teatrites.

34.114 INIMEST.

Kuni 1. detsembrini on Töölisteater annud 95 etendust, mida on vaatamas käinud 34.114 inimest ja mis teatrilole on tulu annud Kr. 17.637,48. Üksikute lavastuste menu on olnud järgmine:

	Mitu korda mängitud	Vaatlejaid		Tulu etendustest üldse Kr.	keskmiselt Kr.
		üldse	keskmiselt		
1. Mälk-Säreva. „Õitsev meri“. Lav.: A. Särev	25	9.663	386	5.634,81	225,39
2. Török-Ermöd. „Tütar- laps tänaval“. Lavasta- ja: P. Pöldroos	12	4.639	386	1.992,13	166,01
3. Luts-Säreva. „Tagahoo- vis“. Lavast.: A. Särev	5	1.913	383	720,34	144,06
4. E. Vaigur. „Potilill ja karusammal“. Lavas- taja: A. Särev	3	882	294	445,18	148,39
5. A. Korneitšuk. „Platon Kretset“. Lavastaja: A. Särev	2	715	362	278,09	139,04
6. M. Triger. „Õnnelik abielu“. Lavastaja: P. Pöldroos	15	4.502	300	2.557,99	170,53
7. E. Vaigur. „Kraavihal- lid“. Lavastaja: A. Särev	8	3.329	416	1.322,38	165,28
8. A. Sepp. „Armastus ja maa“. Lavastaja: A. Särev	10	2.929	292	1.581,90	158,19
9. M. Raud. „Kirves ja kuu“. Lavastaja: P. Pöldroos	10	3.531	353	2.025,92	202,59
10. T. Pakkala. „Parvepoi- sid“. Lavastaja: P. Pöldroos	3	1.100	370	428,32	142,77
11. W. Shakespeare. „Ot- hello“. Lavastaja: A. Särev	2	911	455	650,42	325,21
Kokku	95	34.114	359	17.637,48	185,65

On loota, et käesoleval hooajal Töölisteatri etenduste publiku arv võrreldes mullusega kasvab umbes 20.000 võrra, tõustes hooaja lõpuks 90.000-ni.

. . . aga jalanõud ostke

„Raudnahast“,

Estonia pst. 15.

MIKS TALLINNAS LÖPPES TEATRIKRIIS?

Küsimuse kohta, miks Tartus ikka veel ei taha laheneda publiku kriis, kirjutab Paul Viiding „Teater Vanemuine“ nr. 2 muu seas järgmist:

„Tartu on kohvikute linn, Tallinn on teatrite linn.“ Neid sõnu oli hiljuti juhus kuulda ühe Tallinna teatritegelase suust. Tõepoolest, Tallinnas istub iga õhtu kaks tuhat inimest teatris. Aga Tartus tuleb küsida, kas kaks sadagi, hoolimata sellest, et etendusi veel igal õhtul ei antagi. Elanikkude arvu ja ka koosseisu järele — mõeldagu Tartu kooli- ja ülikoolinoorsoole — see paistaks teoreetiliselt otse uskomatuna. On aga tõsi. Tallinnas käib teatris väike ametnik, äriteenija, tööline. Tartus ei saa teatrisseminejat üliõpilasest. Tõepoolest ahvatleb küsima, milles peaks peituma häda. Miks Tartus teatrieluvust ei ole ja Tallinnas on?

Võib-olla saame vastusele lähemale, kui katsume meelde tuletada, millal Tallinna teatrite publikukriis lõppes, sest Tallinnaski tuli mõni aeg tagasi selle üle hädaldada. Millal hakkas Tallinna publik teatris käima? Vastus on päris kindel: „Töölisteatri“ ellukutumisega hakkas Tallinnas see ajajärk hoogsat teatrielu, mis praegu kestab. „Töölisteater“ lõi Tallinnas selle teatrihuvi, mis kestab juba aastaid ja annab igal õhtul rahuldavalt, tihti aga viimse võimaluseni täidetud majad. Aga mis kõige tähtsam: see elevus ei jäänud ainult elevuseks „Töölisteatri“ ümber; rahvas hakkas külastama sama hooga ka „Estoniat“ ja „Draamastuudiot“. Maksab küsida, milles seisib või seisab „Töölisteatri“ menu saladus?

Kui asja enese pärast rääkida, siis ehk ei panda pahaks, kui ütleme, et ega „Töölisteatri“ näitlejaskonna objektiivsed võimed pole olnud kes teab kui jalustrabavalt suured või erakordsed. Ei maksa arvata, et menu oleks põhjustanud mõne näitleja väga kõrgele küündivad võimed. Muidugi, teatav korralik tase „solistidel“ ja ansambli värskus etendasid ka oma osa, kuid usun, ma ei eksi, kui ütlen, et publiku — ja nimelt publiku rahvakihtidest, kellest tolle ajani teatriskäijat üldse ei olnud — meelitas „Töölisteatrisse“ repertuaar! Võib-olla praegu paistavad „Töölisteatri“ esimeste aastate mängukavad allakriipsutatult sotsialistliku või töörahvaliku tendentsiga. Olgu nii. Kuid pakkunud publikule alul, mille vastu publikul huvi juba ette olemas oli, k a s v a t a t i teatav alaliste teatriskäijate kaader. Ning sellise osavõtjaskonna teatrihuvi on osutunud püsivaks. Tallinna teatripublikule võib praegu pakkuda rahuga klassilist draamat ja publikut ei peleta sellega sugugi minema. See on asi, mis Tartus puudub — teatav teatri - t r u u d u s.“

SOOME TEATRID JA ALGUPÄRANE REPERTUAAR.

Kuna meilgi käib äge vaidlus algupärase ja tõlkerepertuaari ümber meie teatris, siis on huvitav ära märkida Helsingi „Kansanteatteri“ direktor E. Salmelaise seisukohta ses küsimuses Soome teatrite suhtes. Dir. Salmelainen on „Teatri“ toimetuse esindajale „puhunud“ järgmist:

„Meie praeguse kodumaise näitekirjanduse taseme juures on lavastaja tihendav viimistlus paratamatu. Eelistame põhimõtteliselt algupäraselt repertuaari, sest oleme veendunud, et v õ ö r a repertuaariga on võimatu arendada oma teatri ja näitlejate mängulist ilmet. Aga kui teatrijuht oma kabinetis

K. KOLBERG'i

MAJANDUSKAUPLUS

Tallinn, Paldiski mnt. 11, tel. 433-23

Soovitab suures valikus iga-suguseid klaas-, kivi-, portselan-, email-, ja alumiinium nõusid, ehitusmaterjali ja kingsepararbeid.

istudes jääks ootama käsikirju, mis kohe esimesel lugemisel peaksid vastu kõik laialiste nõuete tuleproovid, siis oleks meil küll kitsas käes. Peab palju lava seisukohalt viimistlema, tihendama ja ümber ehitama. Ja ma arvan, et nii see on päris loomulik, sest vastasel korral asetaksime oma näitekirjanikud raskemasse olukorda kui on välisautorid. Mujal maailmas töötavad näitekirjanikud tihedas kontaktis lavastajatega, dramaturgidega — aina eduks tulemustele. Veel vähem võime meie loota, et kirjanik kõigis üksikasjus tüki lavalist mõju ette näeks. Sageli ju eksivad selles isegi suurte kogemustega näitejuhid, miks siis mitte kirjanik...

Kuni jõuluni on meie kahelavalise teatri mängukavas üheksa algupärändit kahe välisaste vastu.“

Hinnanguid „Othello“ lavastusele

Töölister teater on selle teose lavastamisele pühendanud palju tõsist kunstikultuurilist jõudu. Tõsine aitäh lavastajale Andres Särevile.

Näitlemine teostus heas ansambli-pidamise püüus, veidi stiliseeritud, realistlikku joont pidavalt. Paatos oli jäetud ära, asemele olid võetud kõneluste vaiksed sisemised rütmid. Nii meeldis minule.“

R. K.-P. — „Postimees“ 29. XI 36.

„Täiskiilutud saali ees läks eile esimest korda üle Töölister teatri lava Shakespeare'i „Othello“, mille Andres Särev oli endale valinud juubelinäidendiks. Ta oli hästi valinud nii enda kui teatri suhtes (See oli esimene Shakespeare Töölister teatri laval), saades ise tore osa ja tuues teatri repertuaari tüseda lavateose, mis kuulub Shakespeare'i populaarsemate ja sirgjoonelisemate hulka.

SINGER

SINGER MOOTOR

VOOLUKULU AINULT 1¼ SENTI TÖÖTUNNIS

SINGER ÕMBLUSLAMP

VALGUSTAB ÕIGELT TÖÖD JA KAITSEB SILMI

MAKSUTA ÕPETATAKSE

OSTIALE RYA-TÖÖD, NÕELUMIST MASINAL JA TIKANDUST

MASINATE HINNAD

ALATES KR. 110.—

Hra Tammepoolt maitsekalt kombineeritud lava võiks selle vähesesugavuse pärast peaaegu iseloomustada kui reljееflava, nagu seda meeleldi on kasutatud Shakespeare'i teoste lavastamisel.

Mis puutub mängu, siis parima andis Särev ise moorlasena. Kui kuulus kõne senati ees oma mõjuvusest jättis puudu, siis pärast tasuti see kuhjaga. Särev pääsis mõjule — ja, võib rahulikult öelda, väga meeletult mõjule — tänu oma teksti (suuremalt jaolt värssteksti!) haruldasele lihtsale, loomulikule ning süvenenud käsitamisele. See oli küll väga eestipärane moorlane, kuid võib-olla just selle tõttu Särev tõigi meile oma Othello nii inimlikult lähedale.

Tundub, et näidendi huvitavus ja Särevi hea mäng peaksid Töölisteriitri palju rahvast tooma.“

V. Mettus — „Päevaleht“ 27. XI 36.

A. Särevil on eeldusi kangelaskujude mängimiseks. Ta hää on jõuline ja kaju kangelaslik. Seetõttu pakus ka Särevi Othello väliselt väga mõjuvana... Etenduse kordaminek on peamiselt A. Särevi teene.

Väga meeldiva kaju andis Aleksander Teetsov Barbantiost. Samuti ka Desdemona Linda Reiali kujutuses oli nauditav. Oma võimete kohaselt pakkusid üsna korrektset mängu ka Teet Koppel Cassiona, Katrin Väle Emiliana ja Alfred Rebane Montanona.

„Othello“ ettekande suuremaks plussiks „Töölisteriitri“ oli lihtsus ja loomulikkus mängus. Näitejuhil on õnnestanud ära hoida libistumised paatosesse, milleks on Shakespeare'i looming väga ahvatlev.

Herbert Tamm oli dekoratsioonidest loonud õige kena lavapildi...“

H. V. — „Vaba Maa“ 27. XI 36.

„Minu arvates A. Särev lavastajana oli oma asja hästi teinud.

Näitleja Särev Othello osas pakkus rea huvitavaid ja haaravaid momente. Ta oli eht moorlane.

Oma osa tegi hästi ka Cassio (Teet Koppel). Ta ei muutunud hetkekski magusaks — kogu aeg nägime kannatavat noormeest enda ees. Samuti meeldis Lodovico (H. Maldre) ning Montano (A. Rebane).

Linda Reial oli hea Desdemona.

Kõrvalosalised olid häis kätes. Seega jäi kogu etendusest hea mulje ning võib selle näidendi külastamist ainsa soovitada.“

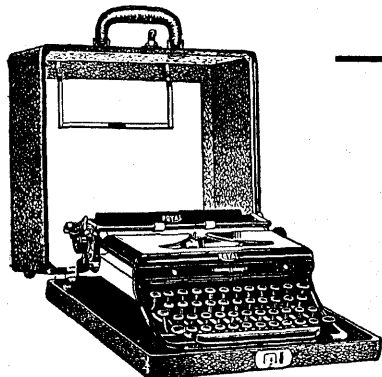
Leo Soonberg — „Uus Eesti“ 27. XI 36.

„Lavastaja hr. A. Särev mängis Othellot — pehme distsipliiniga, inimlikult enese tundeid valitsevana, käratsemata ka valusamailgi pingeil. See tegi Othello sümpaatseks.

Desdemona vooruslikkust mängis pr. L. Reial sisemise soojusega, sellisena kokkumatuna, kes süütuna ei kardagi mingit kurja. Väga rahuldav üldisela, stiilitundlik ja mängudistsiplineeritud.

Tantsutrupp andis ilusa siduva tantsunumbri.

R. K.-P. — „Uudisleht“ 28. XI 36.

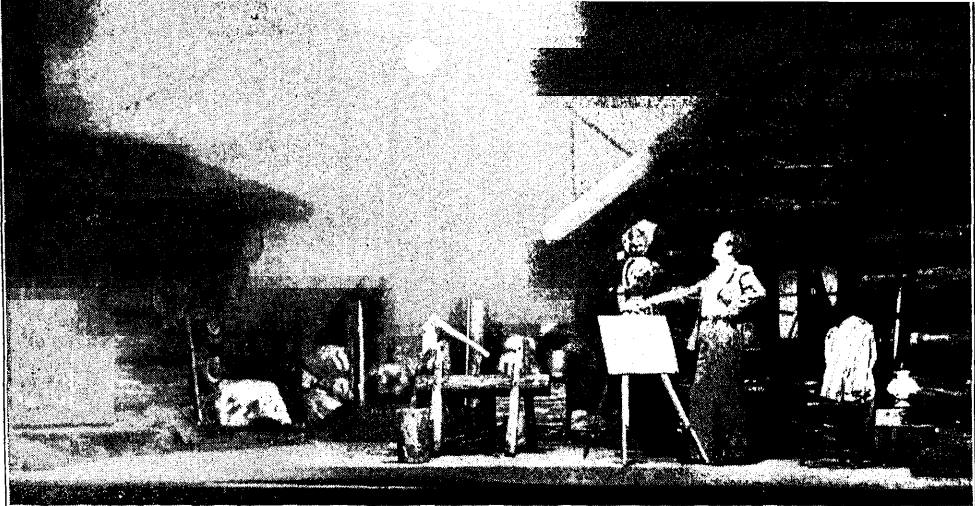
OMADES **ROYAL**

KIRJUTUSMASINA

OMATE PARIMA

V-d Loun & Schitikov

Tallinn, Niguliste tän. 18, telefon 434-37

M. Raud. „KIRVES JA KUU“. Stseen viimasest pildist
Lavastus P. Põldroosilt Lavapilt H. Tammelt

**HERMAN
RÕIVAS**

KODUMAA
VABRIKUTE

**RIIDE
KAUPLUS**

MÜÜKSUUREL
JA VAIKSEL
ARVUL.

TALLINN ESTONIA PUISTEE 11

Arvustus „Kirvest ja kuust“

„Lubatagu — ei saa teisiti — ma olin jahmunud, kui nägin, milleks see romaan autori enese ja lavastaja poolt on kujundatud lavateosena!

Mulle tundub, et ka hra Põldroos lavastajana mitte õieti polnud mõistnud oma ülesannet... Lavastaja oleks võinud teha korrekture, et näidend kirjandustasemelt oleks lähemale jäänud romaani väärtusele... Pühkigu välja see rahvahulk õueväravast oma naeru ja pilkega... Korrigeerigu ta ka kuu ja kirve joonistamise stseeni — toogu kuu õigemasse asendisse vaatajate jaoks, näidaku kuud juba siis, kui Vidrik auku kaevab ja oma ideele tuleb.

Hea, jõulise, meeleoluküllase Tiidu saime hra Rebaselt. Mees müristas ja alistus, mees oli südamepehme ja hell, kui vaja. See oli raske ülesanne ja Rebane viis selle tüübi-kindlalt läbi. Ütlen tõsise komplimendi.

Päris hea kodususega ja ülesandekindlalt mängis ka pr. Rõmmer oma tüdruku osa.“

R. K.-P. „Postimees“ 24. X. 36.

„„Kirves ja kuu“ aine on huvitav. Ka romaani kangelased on hästi valitud... Lavale polnud ehitatud ainult ehtsad hooned, vaid toodud sinna ka ehtsaid pörsaid, ehtsaid kive ning ka kõigis detailides oli püütud kinni hoida karmilt sürrealistlikest väljendusabinõudest. Realistlikkude poolte kujutlejate Taadermaa peremehe Tiit Potaariku ja teenija Linda ning teiste reaalelu esindajate mängu oli juhitud äärmise loomulikkuse raamis, et luua kontrasti romantilisele veiderdajale Vidrikule. Priit Põldroos oli dramatiseeringu laadile ja ideele lähtunud täiesti õieti.“

H. V. „Vaba Maa“ 23. X. 36.

„Mulle näib, et Priit Põldroos lavastajana ei ole autori kavatsusi just väga arvestanud.

„Kirvemeeste“ pearepresentanti Tiit Potaarikut mängis Alfred Rebane. Ta tegi seda küllaldase ossa süvenemisega... Üldiselt andis ta terve rea häid momente Tiitu kestes. Täiesti kujutletav ja usutav Tiit.“

Leo Soonberg, „Uus Eesti“ 23. X. 36.

Stseene M. Raua „KIRVESTJAKUUST“
Ülal: Vidrik (P. Põldroos), keskel: Tiit Potaarik (A. Rebane) ja Linda (L. Rõmmer), all: Saunikueit (A. Tamm)

„Kontrastid nii romaanis kui näidendis on väga teravad, ja see on kahtlemata suurimaks plussiks „Kirve ja kuu“ lavalt antavale kujule...

Kõik, mida taheti anda, anti järjekindlalt, kõik osad olid väga sobivates kätes, nii et selles suhtes ei saa teha vähimatki etteheidet, Mart Raua huvitavad tüübid olid hästi tabatud... Autori mahlakas keel pääsis üldiselt täiel määral mõjule...

Mis puutub üksikuisse tegelasisse, siin Alfred Rebane Tiit Potaariku osas andis ühe oma parimaid kujusid, mida ma sellelt näitlejalt olen näinud. Oli küllaldasel määral jõudu ja jõhkrust selles vanamehes, kes „juba oma röökimisega jalust maha rabab,“ oli aga ka küllalt vaikust ja endasse-tõmbumist, kus seda tarvis oli.

Priit Põldroos kahetsemisväärse „kuu- ja kirvemehe“ Vidrikuna oli väga huvitav. Alguses ta mäng küll tundus liig tehtuna... kuid õige ruttu harjusid ära Põldroosi poolt pakutava tõlgitsusega, mis oli väga järjekindel ja pani end algusest lõpuni jälgima suure innuga.

Täiel määral oma sõiduvees oli Lency Rõmmer Tiidu uue virtina Lindana. Ta loomulikkus oli ehtne, ta kokkumata suhtumine oma leivaisa metsikusse usutav.

Lõppaplaus oli väga tugev. Ka autorile sai osaks teenitud väljakutsumine. Saal muidugi oli välja müüdnud.“

V. Mettus „Päevaleht“ 23. X. 36.

„Ei ole meil palju neid lavateoseid, kus peategelased oleksid antud sellise haruldase plastikkuse ja üksikasjade rohkusega, sellise kontrastide rõhutamisega, kui seda tehakse „Kirves ja kuus“. Joonte teravus ja üleküllus on isegi nii suur, et teose peamised tüübid muutuvad vaatelejalé juba liig selgeks, mis võib kaasa tuua teatud väsimuse.

Pole kahtlust, et Vidrikus M. Raud on naeruvääristanud osalt „Noor-Eestit“, peamiselt aga just „Noor-Eesti“ mõju all kasvanud noorema põlve

Hilda Jürgens

Raekoja plats 11. Telefon 464-41

(Apteegi all)

soovitab lugupeetud

daamidele ja härradele

s u u r e s v a l i k u s

moe uudiseid

E. HARIDUSLIIDU

TEATRITARVETE LADU

TALLINN, UUS TAN. 2, TELEFON 452-02

Näidendite laenukogu. ▼ Parukate laenukogu. ▼ Kostüümide laenukogu. ▼ Jumestusvahendid. ▼ Dekoratsioonide materjalid. Gaaslaternad ja lambid. ▼ Mitmesugused peotarbed.

elupõlgamist, „puhast kunsti“ ja snobistlikku esteetilist peenutsemist. Nii on Vidriku kuju mõistnud ka P. Põldroos ja seda tõlgitsenud peenutseva esteedina, kes omas suursõnalisel tühjuses jõuab juba veidrustereni. Põldroos teeb seda lopsaka kujukusega ja nii mõnigi joon tundub kuidagi tuttava... Arvan, et Vidriku kuju P. Põldroosi kui näitleja loomingus on paremaid.

Vidrikule vastukaaluks on näidendis ta isa Tiit Potaarik, jõulise ja realistliku maailma, „kirvemeeste“ esindaja... Seda tüvikat vanameest kujutas A. Rebane väga veenvalt ja suure järjekindlusega... L. Rõmeril õnnestus Linda lavaline kujundamine väga hästi. See oli igapidi terviklik ja rohkete individuaalsete joontega varustatud kuju.“

J. P. „Rahva Sõna“ 30. X. 1936.

Sabast ja sarvist

Kalamaja kandi dramaturgia.

Lugupeetud E. Viskel, alias Eesav Puuslik Kalamaja kandist, maadleb „Päevalehe“ lisas „Kunst ja Kirjandus“ nr. 42 s. a. mitmesuguste teatriprobleemidega, arvustab „Töolisteatrit“ nr. 1, A. Särevit, Shakespeari, teisi arvustajaid ja jääb lõpuks teadmata põhjustel peatuma V. Ivanovi teose „Soomusrong“ tekkimisloo juure. Kalamaja dramaturgia teadvat selle kohta järgmist pajatada:

„Dramatiseeringute-tõbi on haaranud mitte üksnes teareid ja dramatiseerijaid, vaid ka selle nähtuse arvustajaid. Neist kirjutas üks „Kolmanda kompanii“ kui nähtuse selgitamiseks Vsevolod Ivanovi teose „Soomusrongi“ dramatiseeringust.

Olgu siinkohal öiendatud, et „Soomusrong“ on kirjutatud siiski näidendina — ja ta „romaniseerimine“ on veel teostamata.“

Kahjuks ei saa aga täit tunnustust anda Eesav Puusliku dramaturgia autoriteetsele öiendusele, sest kui too lugupeetud Kalamaja kandi kirjandus-teadlane kord vaevaks võtaks end „väljendada“ Kalamajast kesklinna suunas, siis võiksin talle lugeda anda Vsevolod Ivanovi romaani „Soomusrong“, mis kahjuks pole isegi mitte sama autori näidendi „Soomusrong“ „romani-seering“, vaid päris algupärane. Kahjuks on lugu küll nii, et autor ise ikkagi dramatiseeris oma romaani draamak, kuigi ilma E. Puusliku loata. Aga mis sinna parata!

Kirjanduslooli sugemeid E. O'Neillist.

Eugen O'Neilli Nobeli laureaadiks löömise puhul „Rahvaleht“ ja „Vaba Maa“ töid lühikese ülevaate värske laureaadi loomingust ning naelutasid kinni tööga, et O'Neilli näitemängudest on Eestis mängitud „Oi, noorust!“ ja „Tänavat“. Arvan siiski, et kirjutuste autori kirjanduslooline tagasihoidlikkus oli asjata: ta oleks vabalt võinud O'Neillist teostena mainida näiteks ka „Kaugeid randu“, „Lohengrini“, „Keisrinna Josephine'i“, „Pila Peetri testamenti“ ja teisigi. See oleks kahtlemata hoogsamalt tunnustust

VÄSINUD või JANUNE?

SIIS

SAIKU ÖILU

ON PARIM

annud autori suurtest teadmistest. Poleks ka paha olnud, kui stiiliühtluse pärast ki kirjutustes oleks juttu tehtud Kivilombi Intsu näidendist „Iha jalakate all“, mida kunagi mängiti „Vanemuises“.

Mida arvab „Teater“ teatriarvustusest?

„Teatri“ juubelinumbris antakse muu tähtsa kõrval ka asjatundlikku hinnangut meie teatriarvustusele. Ühelt poolt kirjutab Harald Vellner nii: „Kui varem teatri üle kirjutas igaüks, kes ajalehte toimetuses sulge vedas, siis hakati tollest ajast peale teatriarvustaja valikul arvustajalt nõudma ka vajalisi eeldusi, asjatundmist jne. Tänapäeval ei ole enam ettekujutatav ka meie ajakirjanduses mõne „outsider“i turnimine lehe veergudel teatri kallal, vaid ajalehed ise oma prestiiži huvides on sunnitud valima kaastöölisi, kes oleksid suutelised asjatundlikult kõnelema kaasa teatriküsimusis.“

Ent teiselt poolt samas numbris Johan Tõnopa kirjutab jälle nii:

„Teine lünk on meie teatriarvustus. Kolmkümmend aastat mõne erandiga meie kutselist teatrit on arvustanud dilettandid! Kui sageli on teatriinimesed hämmastunud arvustusist, milles pole suudetud dešifreerida teose ideedki, rääkimata algelist nõudeist, et arvustaja peab suutma analüüsida, millisel määral teose ettekandesse olid rakendatud autor, lavastaja, näitleja. Sellest nähtub, et teater on arvustaja kaugele maha jätnud istuma prokuröri pulti.“

Ei saa salata — selge seisukoht!

Oh häda, häda, häda!

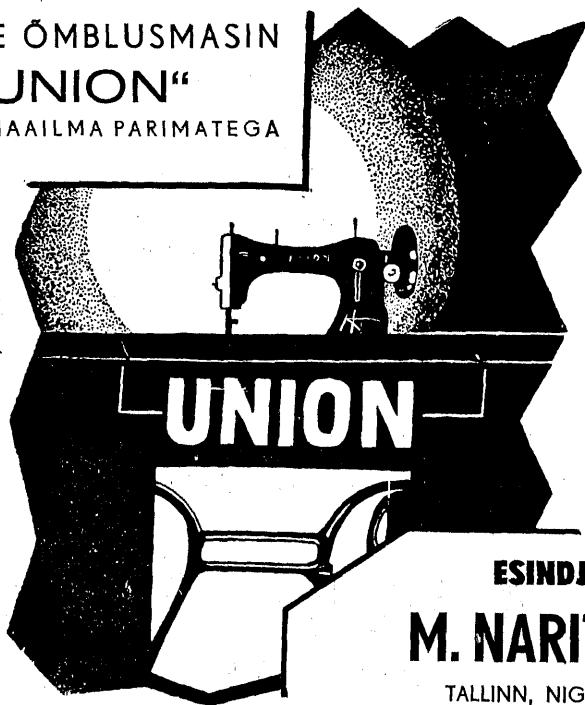
Samas kutselise teatri juubelinumbris sama härra Tõnopa hädaldab sama Jeruusalemma nutulaulu Eesti teatrist üldes:

„Nüüd on meie teater pidanud maksma ränka kontributsiooni selle eest, et ei alustatud kutselise teatri organiseerimist Koidula poolt loodud ja

N. VENE ÕMBLUSMASIN

„UNION“

VÕISTLEB MAAILMA PARIMATEGA

ESINDJ

M. NARITS & K_o

TALLINN, NIGULISTE 14

Kitzbergi poolt arendatud algeliste, kuid siiski omateatri traditsioonide järgi, vaid enam imponeeris import... Meie teater ei saagi praegu olla ühiskondlik, sotsiaalse tellimise teater, sest ta pole hankinud endale tõhusaid kaaskomponente... Meie näitekirjanikud on jäänud tummaks omakultuuri sihtlusile ja on olnud kurdid rahvusliku ülesehitustöö üleskutsele... kaas-aegne eesti näitleja kannatab alaväärsuse kompleksi all; ta on degenerereemas, sest ta põlvnemine, päritolu ja areng ei ole kooskõlas meie teatri vormiga... Meie näitlejale annaks elumõtte suuna muutus teatri poliitikas — mingi tendentsi sihis.“

Nii et mitte üksi arvustus, vaid kogu too teatrikunstiline maailmakord on mäda!

Aga mis seal hädaldada — eks härra Tõnopa pigem rännaku siit viletsast Eestist Rakvere pastori Palloni jälgedes oma sõbra Göbbelsi riiki, kus juba ammu on teostatud „suuna muutus teatri poliitikas — mingi tendentsi sihis“ ja kus alles äsja Tõnopa suureks rõõmuks — hoopis on kaotatud too vihatud teatriarvustus! Küllap sealt ta leiaks oma „elumõttegi“.

Igal asjal on kaks otsa!

V. Mettus kirjutab „Teatri“ septembri numbris dramatiseeringutest järgmiselt:

„Kuid neil on minu arvates veel teinegi teene — nad on meie teatrite olnud abiks selle tee uuestileidmisel, mis viib lihtsa ja loomuliku, realistliku mängustiili juure, selle stiili juure, mis vahepeal oli kippunud mõnel teatril hoopis ununema. See käib iseäranis „Tagahoovis“ sarnaste dramatiseeringute kohta... Nad otse sundisid näitlejaid ja näitejuhte senisest rohkem tähelepanu pühendama inimkujude loomulikumale esitamisele. Dramatiseeringud sellega andsid näitlejate mängule paremaid aluseid elava inimese kujutamiseks kui Kitzbergist saadik kaugelt suurem jagu meie näitekirjanike teoseid, kus kas lihtsalt kõik tegelased on paberist nukud või ministrist toatüdrukuni ühesuguse vaimukusega mängivad autori hääle- torude osad...“

P I L T V Õ I F O T O ?

Fotoks võib iga materjali tarvitada. Kul aga pilte soovitakse, siis valib asjatundja **HAUFF**-filme ja plaate, sest nad on 2-kordse peentalise emulsiooniga, mis tasandab valgustuskõikumisi. Nad on täiesti valgustus tarata kaetud tagakülje tõttu, suure valgustusvõimega ja annavad ka tumedates varjudes veel värvivariatsioone.

- Ultra 18/10⁰ din = ca. 28 Sch.
- Pancola 17/10⁰ din = ca. 25 Sch.

Kõik ülesvõtted Töölisteatri kavas on tehtud **Hauff** plaatidel.

ELEKTROTEHNIKA TÕUSTUS

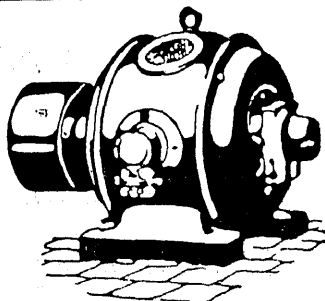
„VÕIME“

Tallinn, Lai tän. 36-b. Telefon 444-53

Elektrotehn. tarbeid ostate soodsamini

V. Engel'i juurest.

Tallinn, Pikk tän. 39, telef. 444-53

Seda ühest otsast, aga teisest otsast järgmisel lehkeüljel loeme:
„Need dramatiseeringud — iseäranis, kui nad ei oma just suurel määral lavalisi voorusi — võiksid kergesti õige pea muutuda vahakujude kabinettideks.“

Nii et siis dramatiseeringud küll päätsid Eesti teatri „paberist nukude“ teatriks muutmisest, kuid selle eest ähvardavad teda muuta „vahakujude“ teatriks! Vaid väike materjali vahe!

Soome ja Eesti teater.

„Soomel on teatri päritud varasid, teie näitlejad on saanud kooli, te olete loonud oma teatristiiligi. Midagi sarnast ei leidu Eestis. Meie näitlejad on iseõppijad, meie teater on noor ja me kobame veel pimedas, alles otsides oma õiget olemust. Kas siin pole veel küllalt põhjendusi? Peale selle on meie keelgi alles arenemisastmel ja teatrid teevad veel kõvasti tööd, et Tallinna kõnekeelest välja rookida selliseid võõraid olluseid, millest eesti rahvuslik teatrikeel peaks saama vabaks. Ei, te soomlased olete kergesti kalduvad imetlema temperamentlikkust ja küllap see vist ongi põhjus, miks mõned viisakad soomlased ütlevad meie teatri parema olevat enda omast.“

Nii olevat Ants Lauter Soomes käies võrrelnud eesti teatrit soome teatriga, nagu kirjutab „Helsingin Sanomat“ 18. okt. 1936. a.

Kuu on süüdi!

„Mulle tundub, et ka hra Põldroos lavastajana mitte õieti põlnud mõistnud oma ülesannet. Egas Raualt kui teatri mittetundjalt ei või nõuda teab kui selget ettenägel. teoste mõjus. Lavastaja oleks võinud näidendis küllalt teha korrekture, et näidend kirjandustasemelt oleks lähemale jäänud romaani väärtustele... Korrigeerigu ta ka kuu ja kirve joonistamise stseeni — toogu kuu õigemasse asendisse vaatajate jaoks, näidaku kuud juba siis, kui Vidrik auku kaevab ja oma ideele tuleb. On meeleolulisi noote Vidriku mõistmiseks, kuid nende eest peab hoolitsema.“

R. K.-P. „Kirvest ja Kuust“, „Postimees“ 24. IX 36.

TARVITAGE MAJAPIDAMISES:

SIDOL

metalli- ja aknapuhastajat

SIRAX

küürimispulbrit

LODIX

kingakreemi

SIGELLA

mop-polituuri

SIGELLA

poonimisvaha

SOPAL

plekkide kõrvaldamise vedelikku

POLE PAREMAID!

VALMISTAJA: A-S. SIDOL COMPANY, TALLINN.

Ottello pärast Desdemona kägistamist lausub umbes nii: „Kuu on süüdi. Kuu on nüüd maale kõige lähemal ja inimesed on hullunud.“ Ka „Kirve ja Kuu“ juures on kuu süüdi, ainult selle vahega, et teda parajal hetkel polnud kohal, et lavastaja polnud seda kepi otsas auku kaevava Vidriku nina alla pistnud.

„Vaimulennu tungid sügavtunnete ja sügavmõtete kauniduste poole...“

„Vidrik on romantik, ilutsev kaunishing, kes taotleb südameelu, vaimulennu tungisid sügavtunnete ja sügavmõtete kauniduste poole. Kui sügav keegi tõeliselt suudab olla sarnases eeterlikkuses, on iseküsimus, aga ega pinnalisemagi sügavuse omanikelt seda tungi ei saa ära võtta, kui see on olemas.“

R.-K.-P. „Kirvest ja Kuust“, „Postim.“ 24. X 36.

Ei oska vaid ütelda, kui suured olid küll nende paari endise „Siuru“ mehe „vaimulennu tungid“, kui õhuline mõne kummalise kunstijüngril „eeterlikkus“, kes „Kuku-klubis“ olevat ränkade sõnadega väljendanud oma äärmist pahameelt ja organiseerinud tormisemat mädamuna-rünnakut „Kirve ja kuu“ lavale, kui kindral Franco pommipildumised Madridile. Seni see „eeterlik vaimulennu tung“ olevat küll veel teostamata...

Hästi valitud ebahtsad kangelased.

„Romaani vigane ülesehitus, võlts olustiku ja tüüpide kujutus, väär sündmustiku arendamine ning põhjendamatu psühholoogiline alus tulevad kohe ilmsiks, kui romaan tuuakse lavale. Ka Märt Raua romaan „Kirves ja kuu“ on oma ülesehituselt, sündmustiku arendamises ja olustiku ning karakteri kujutamisel ebahtne... „Kirves ja kuu“ aine on huvitav. Ka romaani kangelased on hästi valitud.“

H. V. „Kirvest ja Kuust“, „Vaba Maa“ 23. X. 36.

Milles peitub viga?

„Viga on selles, et „kuumeeste“ esindajat ei võeta kuigi tõsiselt.“

Leo Soonberg „Kirvest ja kuust“, „Uus Eesti“ 23. X. 36.

VALMISRIIETEÄRI J. EIDELMANN

Tallinnas, Suur Karja tänav 3. Telefon 446-88.

Soovitab lugupeetud ostjaskonnale suures ja heas valikus viimase moe järgi valmistatud naiste- ja meeste-üliriideid, ülilkonna-, palitu- ja mantliriideid, karusnahku ja karusnahkmantleid. Hinnad mõõdukad. Tellimiste täitmine k o r r a l i k j a k i i r e .

Igasugu kosmeetika kaupu, lõhnaõlised j.n.e.
soovitab suurimas valikus

A/S F.O. TREUBLUT

Pikk tänav 18.

ABIKAUPLUSED: Tartu maantee 2, ning Nõmmel.

Üks vänge juubel.

„Pärnu Endla“ 25. aastase kutselise teatri juubelist on juba möödunud kolm nädalat, kuid juubeli järeloomd annavad ikkagi veel kõneainet. Kristjan Hansen, juubelietenduse Aug. Kitzbergi „Libahundi“ lavastaja, oli neid väheseid, kes juubeli pidulikult õhtueinel ei saanud rahu ja teatriarvustajatega kõneles tundide viisi oma ebaõnnestunud lavastusest ja sellest valgus-efektide täielikust segadusest, kus isegi juubelietenduse publik esimese vaatuse alul pilkases pimeduses saalis hakkas jalgadega trampima, kuid see kavatsus vaibus algeos... ja esiridades istujaile langes kaela laest pidulikku valgust — lubja- ja kriidihelbeid!“

„Päevaleht“ nr. 323 — 1936. a.

Eesti teatri sillatala.

Eesti kutselise teatri juubeli puhul anti Näitlejate Liidu poolt kuld- ja hõbeaurahasis vanadele ja suurte teenetega teatritegelastele, teiste hulgas ka ekstsellents Carlo Roberto Pustale kui eesti kutselise teatri loojale ja suurimale eesti näitlejale. Oma äsjailmund raamatus „Kehra metsast maailma I“ ekstsellents Pusta kirjeldab oma kutselise teatri loomise hinnatavat tegevust täie põhjalikkusega järgmiselt:

„Vanad „Estonias“ kogusid enne Thal, siis Paul Pinna endi ümber Altermanni, Avessoni, Kurnimi, Trilljärve, pr. Anna Markuse, Lulli Virkhausi, Betty Kuuskmanni ja Netty Adler-Pinna, ja Pinna otsis vahel linna mööda teisi asjaarmastajaid, kui tuli lavastada suurem tükk. Nii mängisin ka mina kaasa „Kasvataja Flachsmannis“, kas minu tuliue sinise ülikonna ja peenete lakksaabaste või muude omaduste tõttu, mis sobisid Altermannile ja Pinnale, see on nüüd ka juba kõrvaline küsimus.“

Et mainitud raamatus mujal teatriasjust juttu ei ole ja lakksaabastest „Kasvataja Flachsmannis“ auraha saamiseks nagu vähe paistab olevat, siis peab küll arvama, et Näitlejat Liit siin hindas hõbemedaliga Pusta osa tolles suurlavastuses, mis heast lavastajast, tublidest näitlejaist ja suurest

Soodsaim ostukoht ning suurim valik välis- ja kodumaa lõhnaõlidest, kosmeetikast, apteegi- ja keemia kaupadest ning värvidest

A/S Mey & Landesen

TALLINN, VIRU TÄNAV 9.

B. SABSAY & KO

Tallinn, Suur Karja 16. Telefon 435-72.

ERIALAD:

- 1) Lava — sisseseaded: Harilikud lavad, pöördlavad, ringpinnad, teatrite ehitused ja plaanid jne.
- 2) Lavavalgustus — sisseseaded: Valgustustehnilised sisseseaded teatritele ja kinodele. Projektsioon-aparaadid. Helgiheitjad. Lavaefektid. Signaalseadeldised jne.

„Estonia“ teatri pöördlava sisseseade on tellitud firma B. SABSAY & Ko tält.

AUTOD:

VEOAUTOD:

„Volvo“, „Diamont“, „Federal“, „Renault“.

SÕIDUAUTOD:

„Waiseley“, „Graham-Paige“ ja „Renault“.

TEHNILISED KAUBAD:

Kemikaalid, aniliin- ja maalrivärvid j. n. e.

Helmi Tohvelman

Ruts Bauman

kõmüst hoolimata küll läbi kukkus, aga milles ka Pinna ja Pusta kaasa mängisid — esimene Tallinna tänavail mütsivoodrit demonstreerides, teine osava diplomaadina tulevast „Vüürerit“ külastades ja telegramme saates. See oli kahtlemata väga teatraalne toiming.

See tegevus kindlasti oleks väärinud isegi kuldmedalit.

Miks Näitlejate Liidu juubeliaktusel puudus publik?

Vist igapähele, kes juhuslikult sattus hiljutisele Näitlejate Liidu juubeliaktusele, torkas hämmastusega silma, et „Estonia“ teatrisaal oli peaaegu täiesti tühi. Vaevalt sada meest ja naist ilustas laialipillatult saali istmeid, kusjuures teatritegelasi peaaegu polnud nähagi, maha arvatud mõnikümmend jubilaari laval. Millest sarnane kummaline tühjus, kui varemalt sarnaste juubelite vastu publik alati on tundnud suurt huvi?

Teadjailt inimestelt järele pärides selgus aga hoopis üllatavaid asju. Nimelt teatrisaali üldse publikut ei lastud, vaid kogu saal oli korraldajate poolt reserveeritud „auküalistele“, kes aga aktuse vastu vähematki huvi ei tunnud. Kes need tulemata jäänud auküalistes olid, see on muidugi Näitlejate Liidu juhatuse teada, aga arvatavasti teatri-, kunsti- ja kirjandusnimesi nende hulgas ei saanud olla. Sest Töölisteatri perele näiteks oli tulnud ainult kaks kutsut, nendest üks teatri juhatusele, kuid hoopis saali taha otsa. Kuna teatri juhatuse esindaja pidi ka jubilaare tervitama, määratud koht aga oli niisugune, kust üldse pole pääsu lavale, siis juhatuse esindaja üldse ei tulnud saali, vaid katsus tagaukse kaudu pääseda otse lavale, mis temal ka õnnestus. Nende ridade kirjutaja, kel on ka olnud mõningaid kokkupuuteid teatriga, sattus koguni — kontvõõrana aktusele. Võõrastav oli näha, et ühtki „Estonia“ juhatuse liiget ei viibinud aktusel. Küllap neidki ei peetud „aukutsete“ vääriliseks.

Tekib küsimus, kes siis õieti olid kutsutud aktusele? Kellele eriti oli reserveeritud saali terve esimene pool? Ega ometi mõne endise poliitilise voolu löökrühmale, kelle endiseid esindajaid praeguses Näitlejate Liidu juhatuses on vist enamus?

Olgu, kuidas on, aga saal oli tühi.

TOIMETUSELE SAADETUD KIRJANDUS.

Molière: Misanatroop ja Ebahaige. Tõlkinud A. Oras ja A. Aspel. 227 lk. Hind 3 kr. 75 s.

Molière on tänapäeval samavõrd elav kui Shakespeare: tema tööd pole pandud kolikambrisse. „Ebahaige“, see vaimukas komöödia on lõõtkilikks veel praegugi laval, ja ka lugemisel võib sama hästi nautida autori mõttesädelust, tüüpe ja olustikku. „Misanatroop“ omab suurematu maailmakuulsuse ja on suure Molière'i üks peateoseid. Äratav tähelepanu, et selle tõlkimisel on saavutatud midagi erilist ka tõlkimiskunstis: näeme eestikeeles aleksandriin-värsse mitte enam kohmaka jälendusena, nagu seni, vaid rütmikate ning painduvalt voolavate luuleridadena, nii siis loomulikku aleksandriini eesti keeles.

Aleksis Kivi: Nõmmekingsepä. F. Tuglase tõlkes. 175 lk. Hind 2 krooni. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus.

Aino Kallas: Mare ja ta poeg. 3-vaatuseline näidend. 98 lk. Hind 1 kr. 25 s. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus.

SUURIM JA TÄIUSLIKUM RIIDEKAUBAMAJA

KÕIGE ODAVAMAD
PÄEVAHINNAD!

„LADU“

TALLINN, VALLI 4. KÕNETR. 450-23.

MÜÜK KA ORDERITE JÄRELE

Saadsaimatel tingimustel laenutate näidendeid

E. Haridusliidu

Teatritarvete laost

Tallinn, Uus tän. 2. Telefon 452-02.

Alfred Rebane

Aleksander Teetsov

A. NAAP & J. HORM

KLEIDID,
PLUUSID,
RIIDEKAUBAD,
PUDUKAUBAD
ESTONIA ALL Nr. 3

ÜLIKONNA-
MANTLI-
KLEIDI- JA
PESURIIDED
URLA MAJAS
PÄRNU M. 6
(VALLI TÄN. 10)

! ALATI SUUR VALIK UUDISKAUPADEST !

Eesti suurim
klaveritööstus

KARL SAAR

Tallinnas, Liivalaia 64.
Telefon 457-01

E. GÜNTHER

TALLINN.
TARTU, VILJANDI.

Akna- ja ukse-
kardinaid,

kardinaliiste, pesu-, voodi-
lina- ja käterätiriidet, frotee-
linu, pikee ja tüllist voodi-
vaipu, päevasärgiriidet jne.,
voovitab

suures valikus
soodsate hindadega

JOH. MESPÄK'I

pesuriide- ja kardinakauplus

Suur Karja tänav 3
(Scheeli panga kõrval)

BALLIL JA

TEATRIS

Q. Kilgase

RIIDED

PÄEVALEHT

ON ISEISEV, DEMOKRAATLIK JA ÜLERIIKLIKULT LEVINUIV AJALEHT.
SUURIM NING KASULIKUM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.

»LASTE RÕÕM«

EESTI LOETAVAM
LASTE AJAKIRI

T. E. K. Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIUSLIKUM TÖÖSTUS SEL ALAL
K O D U M A A L

TRUKIKODA
KÜITEKODA
TSINKOGRAAFIA
LITOGRAAFIA
OFFSETT-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE VASTUVÕETAVAD

SUURIMAD NING
TÄIELISIMAD

RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE KAUPLUSED

KIRJANDUSE- JA PABERI-
LAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINN, PIKK T. 2. OMA TELEF. KESKJ. 428-83

Halloo sõber...

ma kuulsin, et rätsepmeistrid ..Max Johanson ja Poeg.. omavad meeldiva valiku inglise uudisriietest nii ülikonnale, kui palitule. Riidevalikul on abiks Johanson noorem, kes viibinud üle aasta Londonis praktikal.

Rätsepmeistrid

Max Johanson ja Poeg

Tallinn R A T A S K A E V U 22. Tel. 432-89. (Uudislehe vastas)
SAMANIMELISTEGA PALUTAKSE MITTE ÄRAVAHETADA

Lugupeetud tarvitajad,

nõudke igalt poolt

P. K. „VÕIEKSPORT“ KESKMEIEREI

kõrgeväärtuslist piima ja piimasaadusi,
mis on üldist tunnustust leidnud.

P. K. „VÕIEKSPORT“ KESKMEIEREI

Tallinn, C. R. Jakobsoni tän. 14. Tel. 305-18 ja 308-64

Oskar Pälla

Made Varango

Roman Saad'i

jalanõudeäri

Maakri 4

Tallinnás

Kaitseb:

- „KARU“ riidevärve
- „INGO“ nahavärve
- „PROTEIIN“ mineraal
maalrivärve
- „KARU“ saapamääre (vedel)
- „KARU“ saapatikke
jne. jne.

MÜÜGIL IGAL POOL.

Värvitööstus „KARU“

ÄRGE UNUSTAGE OMA

VARA JA ELU

KINDLUSTAMAST

„EIEKS-MAJJA“S

HARJU 45, TALLINN

KODUKESKJAM

478-08

A/s Frankonia

Suurim klaasi eriäri Eestis.

◆
Igasugune ehitus- ja töötletud klaas,
peeglid, armatuurid,
äride vaateknad ja sisustus,
klaas-, metall-, puu-konstruktsioonid.

◆
Peakontor:

Pärnu mnt. 29,

telef. 463-36 ja 469-07

DMIRWITZ ja POJAD

Klaas – portselan

ja muud

m a j a t a r b e d .

Tallinnas, Estonia pst. 13; Tartu mnt. 13
Tartus, Raekoja tänav 1

Naha, jalanõude ja hobuseriistade kauplus

NIKOLAI BÖSTROV

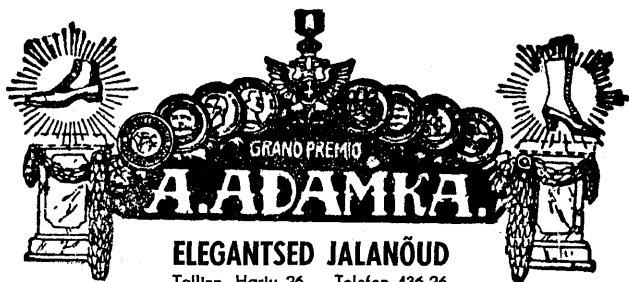
Tallinn, Veneturg 1. Kõnetraat 313-13.

NAHAKAUPADE SUUR-LADU

MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL
TALLANAHAD, GRÜNVALDI – UNIONI JNE.
JALANÕUDE PEALIS- JA VOODRINAHAD
H O B U S E R I I S T A D
SADULSEPA JA KINGSEPTARBED
KALA- JA JAHIMEESTE JALANÕUD
KALOSSID JA BOTIKUD
V I L T J A L A N Õ U D

A-S. GLOBUS-UNION, PÕHJALA, QUADRAT

j.n.e. tehaste kaubad suurmüügi hindadega.

Elmar Torv'i

metsamaterjalide müügiladu

Tallinnas, Laulupeo 26. Tel. 304-10.

MÜÜB JA HÕOVELDAB IGASUGUST
METSAMATERJALI.

U/Ü „EMLO“

Tallinn, Aia tän. 10. Telefon 451-08

Soovitab kõrges headuses:

konjakeid, napse, likööre, whiskyt

Uudis . . .

Kirsiliköör karahvinides.

N
A
I
S
T
E

ja

M
E
E
S
T
E

VALMISRIIETEÄRI

B. Rubanovič

HARJU 22/24. TEL. 436-95

ELEKTRIARMATUURID ELU-,
SÖÖGI-, MAGAMISTUBADES-
SE, KABINETTIDESSE. ELEKT-
RIKEEDUNÕUD-, PLIIDID-,
AHJUD. IGASUGUSED INS-
TALLATSIOON-MATERJALID
MOOTORID, HÕOGLAMBID,
VASKPLEKK, TAKISTUS-
TRAADID. BAKELIIDI PRES-
SIMINE. OMAD TÖÖKOJAD.

O/Ü. TILGA & Ko

TALLINN, HARJU 23,
TELEFON 467-98.

NÕUANDED,

KALKULATSIOONID.

Katrin Välbe

Hugo Maldre

A. PESUR'I

**VALMISRIIETE JA RÄTSEPAÄRI
KULLASEPA TÄN. 7.**

Rahuldab kõige nõudlikuma
telliija ja ostja.

Tellimisi täidetakse kiirelt
ja korralikult isiklikul
juhatusel.

Austusegä A. PESUR

*Ka kõige
moodsam kleit*

ilma sinna juure sobivate
kingadeta ei ole ilus.

Moodsaid kingi

igaks otstarbeks ostate muidugi

jalanõude kauplusest

„Uranus“

Viru 10.

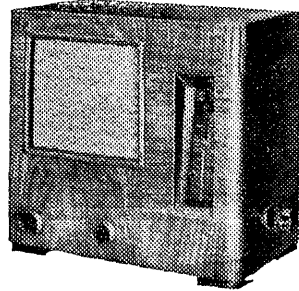

Nüüd juba ka „Körting“ kvaliteet
saadusi Kr. 215.- hinnas saadaval.

Ainuesindaja Eestis:

Tallinna Manufaktuur & Kaubanduse A/S.

Raadio-Ladu

Tallinnas, Teenri t. 1. Raekojapl., Jegorovi majas. Tartus: Võidu t. 19.
Postkast 231. Tel. 426-56.

A/S

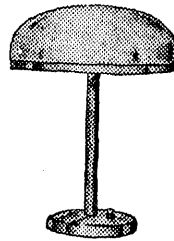
„EESTISIID“

VABRIKU LAOD:

Tallinn, Viru t. 5, tel. 447-87
Tallinn, Viru t. 14, tel. 443-97
Tallinn, Laadaplats 70
Tartu, Poe 2, telefon 10-17
Narva, Peetri plats 1
Viljandi, Tartu t. 1, telef. 30
Petseri, Turupl. 17, telef. 1-19

MOODSAD RIIDED,
siidi, puuvillased, lõimed.
Müük en gros.

RESTID ja KUPONGID

ELEKTRISELTS

AEG

TALLINN, RAEKOJA PL. 4,
KODUKESKJAAM 428-15

Johannes Romot

Linda Reial

TÕÕRIISTU,
EHITUSTARBEID,
TERAS - RAUAKAUPU

pakub
soodsate
hindadega

JOH. KRAHE

TALLINN, NARVA MNT. 4.
Kõnetraat 308-93

KÜLASTAGE

PEETER PÕDER'i

VALMISRIIETEÄRI

KULLASEPA TÄN. 16

ALATI RIKKALIKUS VALIKUS

NAISTE

ja

MEESTE

VALMISRIIDEID.

Pagari- ja
kondiitriäri

Tallinnas, Vana Posti 7
Telefon 446-57

SOOVITAN oma tööstusest üldiselt
tunnustatud hästimaitsvaid

šokolaadi kompekke, torte,
kooke, küpsiseid ja iga-
suguseid saia valmistatud
parimaist tooraineist

PALUN KÕIKI KÜLASTADA,
ET ASJAS ISE VEENDUDA

Austusega **H. Laas**

RESERVEERITUD

TALLINNA LINNAPANK

Suur ja Väike Karja 7/2. Tel. oma keskjaama nr. 426-75

Toimetab kõiki pangaoperatsioone sise- ja välismaal.

TALLINNA PUUVILLARIIDE KAUPLUS

JOH. LAIDNA

TALLINN, VÄIKE KARJA 12. TELEFON 445-48.

Alati laos saadaval Eesti Vabariigi lipud, villased ja puu-
villased, mitmes suuruses.

Moodsamaid hooaja uudiseid

SIIDI • VILLASEID JA PUUVILLA-
SEID RIIDEID • PESU • KÕLA-
PITSE • SPORDITRIKOOSID J.N.E.

SOOVITAB RIKKALIKUS VALIKUS

A.-s. „Rauaniit“

TALLINN, PÕHJA PUIESTEE 7.

NÕUDKE MEIE KAUPU!

MEELDIVA VALIMUSE TAGAB
RIIETUS, VALMISTATUD

A/S „TIEKLA“

TALLINNA KAUPLUSED:

SUUR KARJA 15
PÄRNU MNT. 6

RIIDEKAUPLUSTEST

JÄLGIGE UUDISVÄLJAPANEKUID MEIE KAUPLUSTE VAATEAKENDEL

Suurimad paberikaupade, kirjutustarbete ja raamatute laod Eestis.

Kirjastusühisus

„RAHVAÜLIKOOI“

Tallinnas, Harju tänav 48, omas majas. Telefon 444-30.
Pärnu maantee 10, pangamajas. Telefon 446-67.

Meie suurlaad võimaldavad iga teie soovi täitmist kiirelt ja odavalt.

Õpperaamatuid,
koolitarbeid
ilukirjandust

leiate alati

K.K.Ü. „Töökool'is“

Tallinn, Pärnu mnt. 17, telef. 462-56

A/s. „Vill“

Narvas ja Tallinnas

Kõnetraadid: 476-49; 450-39

Nõudke igast parimast ärist
meie värviehtsaid kleidi-,
ülikonna- ja
mantliriideid.

VALMISTAME AIMULT KVALITEET KAUPA!

Esindus ja vabriku ladu:

Tallinn, V. Karja 12.

Teatrisebrad nõudke
HINNATA

REKLAAMBROŠÜÜRE

Uudisnäidendeid
ilmunud suures valikus

Tavet Mutsu
*TALLINN, VENE T. 6, TEL. 445-94

Enn Parve

Salme Liiv

Valmisriiete äri

G. Salurand Sahkenberg

Tallinn, Pärnu mnt. 41
Kino „Kungla“ kõrval.

Suur valik
meeste ja naiste
üliriideid
ja
ülikondi.

Tellimiste vastuvõtmine.

Igaks hooajaks

daamidele ja härradele
UUSIM AIS MUSTREIS

riidekaupu

soovitab

Julius Rosing

S. Korja 11. Tel. 445-84

KÕIKI HOOAJA KODU-
JA VÄLISMAA RIIDE-
KAUPU SUURES
VALIKUS

SOOVITAB

H. GUTKIN

INGLIS MAGASIN

TALLINN, VIRU 4
POSTKAST 272 - TEL. 4-16-66

SOOME RIIDEKAUPLUS

J. Laane - A. Nutt

Soovitab omast rikkalikust valikust igasugust kodu- ja välismaa uudisriiet, nagu: palitu-, mantli- ja ülikonna-riided. Moodsad siid ja villased kleidiriided. Kardinad, vaibad, tekid, pesurite j. n. e.

Estonia teatrimajas Nr. 13.

J. Tallikas

Tööstuse kauplus Uue tänava alul

Vana Viru 5. Tel. 447-94

Paul Maivel

Helmut Vaag

RIIDEKAUPLUS

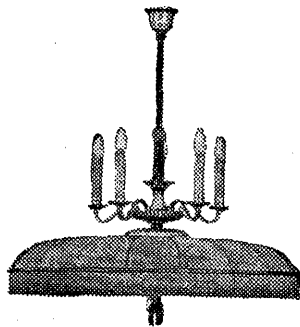
B. VOLGA
&
H. PALM

TALLINNAS
VALLI 8

übernimetatud

PÄRNU MNT. 4

Suurim valik odavate hindadega
slidi-, villaseid-, puuvillaseid
ja mööbliriideid.

ELEKTRISELTS

AEG

TALLINN, RAEKOJA PL. 4,
KODUKESKJAAM 428-15

KULUDE KOKKUHOID
ON TEIL KINDLUSTA-
TUD KUI KANNATE

o
ü „PÕHJALA“

KALOSSE JA BOTIKUID

ATELJEE
ED. TASKA

TALLINN, KUNSTIHOONE

TEL. 443-58

Algupäraseid kaunistatud nahatööd ja kunstkoited
– sündsamad esemed kingituseks ja mälestuseks.

Foto

Parikas
TALLINN

meisterfotograafid.

Kuninga 1

Avatud ärip. kella 9–5, pühap. kella 11–2.

A-S. Esimene Eesti Põlevkivitööstus

endine

RIIGI PÕLEVKIVITÖÖSTUS

SUURIM PÕLEVKIVI- JA ÕLITÖÖSTUS EESTIS

JUHATUS JA MÜÜGIBÜROO :

Tallinn, Valli 4-3.

Telegrammi aadress: „Peapõlevkivi“

Telefonid: 450-85,
474-76
ja
450-62

KAEVANDUSED, ÕLI- JA BENSIINIVABRIKUD :

Kohtla-Järvel ja Kukrusel.

ÕLILADU :

Tallinna sadamas, telefon 309-07.

BENSIINIJAAMAD :

Tallinnas, Kohtla-Järvel.

Põlevkivi kütteks; toorõli; kütteõli; bensiin, mootorpetrooleum; mootornafta; diiselnافتa; rasked õlid; Bituumen (Estobitumen) ja asfalt-emulsioon teede tegemiseks, katusepapivabrikutele ja isolatsioonitöödeks; maanteeõli teede tolmu sidumiseks; immutusained „Fenolaat“, „Estokarbolineum“ ja immutusõlid püü konserveerimiseks; viljapuu-karbolineum viljapuude pritsimiseks; putukamürk „Puttox“; katuselakk (katusetõrv); rualakk (asfalt-lakk) ja asfalt-mastiks.

TOIMETAB KÕIKI
PANGA
OPERATSIOONE

OSTAB JA MÜÜB
VÄLISRAHA JA IGA-
SUGUSEID KINDLA-
PROTSENDILISI
VÄÄRTPABEREID

Ü.K. Eesti Rahvapank

TALLINN, S. KARJA Nr. 19
TELEFON 425-55

Loftee

ESSTI
RAHVUSRAAMATUKOGON
AR